

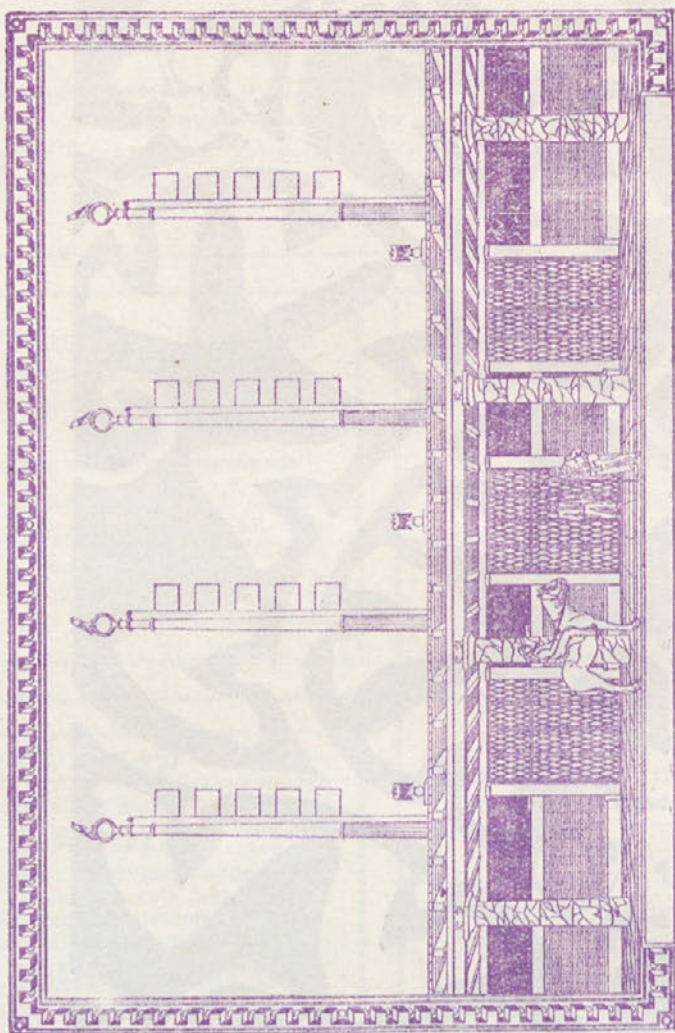
Pečtatina pišćana v gotovini.

MLADOST

1928

Št. 3

PORTAL ORLOVSKEGA STADIONA

MLADOST glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. Urejuje dr. Gregor Žerjav, Ljubljana, Vodnikov trg 4. List izdaja konzorcij „Mladosti“ (dr. Joža Basaj, Ljubljana, Dunajska cesta 88). Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani (K. Čeč). — Upravništvo v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge). — Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza). — Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom. — Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno; posamezna številka Din 250. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.

LETNIK XXI

MAREC 1928

ŠTEVILKA 3

Bratje!

Razgibali se bodo zvonovi in zapeli veselo velikonočno pesem, pesem o vstajenju in zmagi, o moči in novem življenju. Naj Vam zazvene v tej pesmi srca verna in očiščena, ljubezni in požrtvovalnosti polna, da Vam globoko iz duše odjekne radostni: aleluja. Duhovno poživljeni iz velikonočne skrivnosti Jagnjeta božjega, umsko in telesno utrjeni iz okrožnih tekem gremo z jasnim čelom in svetlim pogledom nasproti našemu dnevu.

Za takšno Veliko noč, bratje, prisrčen

Bog živi!

Predsedstvo O. P.

Jos. Jurac:

Dan moči.

Orli, orlice, mladci, mladenke, orličji, gojenke, stopajo molče...

Neustrašeni so koraki, strumni so, ker stopajo k svetlobi!

Orlovski praznik je.

In tiho pokleknejo — pogled je rajski, mladostno lep. Pogled moččen, neustrašljiv!

»Corpus Domini nostri...«

Uklonijo glave — — —

»Oh, ohrani nas Gospod, za večno življenje!«

Utopijo se vsi v molitev, ki splava v večne domove...

Sklep:

Gospod! Tvoji smo, zato smo močni! Kdor nas hoče odtrgati, naj pride! poskusi naj! — Ga ni?

»... sove se skrivajo v nizke temine,
k solncu, svetlobi orel hiti!«

Franjo Neubauer:

Fantje, na plan!

Fantje, na plan!

Vóde hité čez ravan,
valčki čez kamne skakljajo,
speve vesele šumljajo,
vstajajo pesmi iz strug:
»Vigred pošilja vam jug,
zorno devojko, cvetočo,
z vencem na bujnih laséh,
v srcu z ljubeznijo vročo,
z žarkim pogledom v očéh!«
Fantje, devojki zapojte pozdrave,
v glasen združite jih klic:

»Pridi na naše goré in planjave,
sabo prinesi cvetic!

Doli iz južnih pokrájin bogatih
zvončkov prinesi, trobentic nam zlatih!
Nageljnov, vrtnic, žarečih kot kri
mlado in zdravo srcé si želi!«

E. F.:

Fant, kako si z materjo?

(K materinemu dnevu 25. marca.)

V prijazni družinski sobi sem sedel pri materi Sonjevi. Čisto narahlo so ji bili lasje osiveli, mnogo prezgodaj za njena leta. Najmlajša sta pravkar odhilela v šolo, najstarejšega Iva ni bilo doma. Pričela je tožiti, vso žalost materinskega srca je izlila v svoje besede: Kako surov, brezsrčen je Ivo; nikoli nima lepe besede, prijaznega pogleda za mater svojo. Na vsako dobro, ljubeznivo besedo materino ima pripravljeno pikro opombo, katera kaže jezljivost in preziranje. Ne more povedati mati, kako jo to boli. Ko sicer ni napačen fant, delaven je in trezen, v društvo hodi in najboljši telovadec je... Samo srca nima za mater, nič ozira na njeno ljubezen.

Sredi razgovora vstopi gospa Franja, sosedova. Prve njene besede so bile slavospev na sina Ivana. Kako je prijazen, ljubezniv, postrežljiv, vzor fanta, tako da je skoraj nevoščljiva Sonjevi materi. Čestita ji na takem sinu. Mati me je pomenljivo pogledala: »Oj, ko bi bil doma vsaj malo takšen, kakršen je v tuji družbi!«

Zamišljen sem odhajal, kar me sreča Ivo. Samo zdravje in moč. Osemnajst let in pol. Hoja prožna, oči jasne. Dve vrsti močnih belih zob sta se zablesteli, ko se je široko nasmejal.

»Spremljam vas do doma, če dovolite,« se je brž ponudil in takoj nadaljeval govoriti o svojem delu, koliko je že pripravljenega za javni nastop, da imajo že šest jezdecev itd. itd. Ko je končal, očividno začuden, zakaj ne sledim bolj njegovim besedam, sem ga brez ovinkov vprašal: »Fant, kako si pa z materjo?«
»Ah, mati — — —« in zamahnil je z roko, kot bi hotel odpoditi neprijetno sliko.

»Kakor vidim, je ne upoštevaš in ne spoštuješ, kakor bi moral.«

»Saj ji nič žalega ne storim! Ne morem se sukati okoli nje kakor domači maček.« Pri teh besedah se je pokazalo tisto preziranje, o katerem je mati tožila.

»Glej, Ivo, ti si ljubezniv in prijazen z vsakim, zlasti z ženskami, v čast ti je tako vedenje. Ženska, ki pred vsemi drugimi zasluži ljubeznivost, prijaznost in spoštljivo postrežljivost, je tista, ki ti je življenje dala in vse telesne in duševne zmožnosti posvetila, tvoja mati.«

Nič ni odgovoril. Senca je legla na njegove oči.

»Ali boš našel še kdaj srce, ki bi te moglo ljubiti bolj nesebično in več žrtvovali za te?«

»Ne vem!« —

»In bi li ne bilo pri vas doma še desetkrat lepše, ko bi imel do matere več sinovskih čuvstev in otroške obzirnosti?«

»Tisto že — — —«

* * *

Brat, kako si ti s svojo materjo?

Francoški pesnik Pavel Verlaine pripoveduje o sebi: »Pogosto se mi sanja o materi. Pa vsakokrat, da se prepirava, kakor nekdanj, ko je še živela. Čulim, da nimam prav. Stopiti hočem k nji in ji povedati, na kolenih ji skesan priznati, da mi je hudo, ker sem jo užalostil. A ko hočem to storiti, izgihne. V skrbi in vedno bolj rastoči srčni muki jo iščem, dotlej da se zbudim. Vesel, da so bile le sanje, si pravim: »O, saj je nisem zgubil, matere.« A ko se popolnoma zavem, pade name neskončno bridko spoznanje: Saj si jo zgubil, mati je mrtva.«

Zalutve matere gredo z nami skozi življenje kakor temne sence. Brat, ali bi maral, da tudi s teboj gredo sence in kesanje zaradi matere? Ni li lepše in boljše, da gre s teboj njen blagoslov in ti sveti lep spomin na njo?

Čuj, kaj mi je pisal fant-Orel za materin dan: »S skrbnimi rokami si nas gojila kot nerazvilo popje, pela sladke pesmi naši mladosti, o srečna mati.

Trnje je pognalo okrog mladega cvetja, pa ti si segala z okrvavljeno roko vmes in zalivala cvetom, o skrbna mati.

Da cvetje rdeče ne ovone, da iz njega rodi se stoteren sad, moliš v globoki ljubezni, o verna mati!

Nevenljiva je tvoja ljubezen, o dobra mati!« (J. Jurač.)

Kaj boš povedal ti svoji materi za njen praznik, brat?

★

† Leopold Turšič:

Za fantovščino.

Jaz bom dal za fantovščino — oj!
Pa ta fantovščina bo visoka,
vanjo dal bom dušo in telo,
bratje moji, tu v prisego roka.

Jaz bom dal za fantovščino — oj!
Da mladost bo moja brez pelina,
vse moči kreposti posvetim
zate, ljuba mati domovina.

Jaz bom dal za fantovščino — oj!
Naj zori naš mladi rod v kreposti:
Blagor domovini materi,
pravih fantov bo imela dosti.

IV.

Ze dolgo ni zahajalo solnce s tako bleščečim sijajem, kakor tistega večera, ko je stopil Ciril v domačo gostilniško sobo in kot edina gosta zagledal dve, dokaj gosposko oblečeni ženski. Bili sta tujki. Skromno, skoraj boječe sta použivali malico pri čaši vina.

Z resnim obrazom kot vedno je stopal oče s kota v kot in krepko vlekel iz pipe. Čim se je sin prikazal, je potegnil pipo iz ust, da bi govoril. A prehitela ga je ena od žensk, ki je hitro vstala in stopila prišlecu nasproti.

»A, to je gospod sin, kajne, gospod župan, vaš gospod sin!...« govorila je z visokim in oslajenim glasom. — Očetu županu očitvidno »gospod« sin ni bil všeč, zato ni ničesar odgovoril. A tujka je gostolela kar naprej s prav tako sladkim poudarkom.

»Vidiš, Dora, to je mladi gospod županov. — Oprostite, da ste morali radi naju prekiniti zabavo... Tako sva v stiski...«

»Ti dve,« je tedaj pojasnil oče in očitvidno iskal izraza, kako ju naj imenuje, »ti dve sta izučeni pletilstva in bi se radi pri nas naselili...«

»Strojnega pletilstva in umetnega vezanja,« je hitela spopolnjevati prejšnja govornica. »Stroji so še na kolodvoru. Medve bi radi takoj stanovanje in...«

»In sem mislil, da bi jih zaenkrat deli v naš mlin, dokler ne dobe kaj boljšega. Oni dve sobi bi se dali v to porabiti...«

»Zelo bova hvaležni, gospod župan, sva z vsem zadovoljni!« Glas se je višal in postajal vedno slajši.

»Najbolje je, če jima ti Ciril pokažeš doli k vodi, veš najboljše, kako je.«

»Če ste tako ljubeznivi, lepo prosiva...«

Vedno je še govorila le starejša, dočim je mlajša, kakor se je zdelo, očitvidno zanimal bolj Ciril kakor pogovor. Bila je majhna in ljubka. Svetli lasje so silili izpod tesnega pokrivala, velike plave oči so zrle zvedavo in, kakor je bilo videti, nedolžno v svet. Lice je bilo blede, skoraj preveč blede. A pletilke imajo večkrat tak obraz. Mala usta so se ji odprla kakor v pričakovanju; odprla so se čisto malo, prav toliko, da je Ciril zaslutil belino lepih zob.

»Vam nisva prenadležni?« Je vpraševala mlajša z velikimi, svetlimi očmi.

»Prosim, prosim, z veseljem vam pokažem mlin,« je hitel Ciril. Dan, vesel in razkošen na doživetjih, se bo torej prav nenavadno zaključil.

Da jih ne prehiti noč, so hitro krenili po bregu nizdol v dolino reke, ki je mogočno šumela »Na Klečeh«. Gasneča zarja je škrlatila redke, svitile oblake, obnebje in vso zemljo. Ciril je hotel pot okrajšati, zato so zavili po ozki stezi med grmičjem in skalami naravnost proti reki. Doli ob vodi se je belil opuščeni županov mlin, ki je po svojem širokem pročelju napravljal vtis premožnejše kmetijske hiše.

»Daleč je od vasi,« je skrbelo starejša. In potem je pripovedovala, da že dolgo iščeta z nečakinjo prikladnega mesta, kjer bi mogli ostati za daljši čas. Svetovalo se jima je semkaj... Prihajata naravnost iz mesta, a tam je življenje tako drago in velika konkurenca. Upa, da ju bodo ljudje preskrbeli z delom, ko bodo videli, da delatá poceni in dobro...

Ciril je pojasnjeval krajevne prilike in govoril o vsem mogočem. Bil je dobro razpoložen. Nekak viteški čut se je budil v njem, ko je vodil tujki po strmini navzdol in tu in tam pomagal grapave poti nevajenima ženskama, katerima je spodrsevalo na izpranem kamenju. Zlasti mlajša kar ni mogla naprej; tesno se je oprijemala Cirilove močne roke. Fant je lahko stvarco varno vodil za seboj in skoraj dobro se mu je zdelo, da si sama ne more pomagati. Videl je, da se je usopla, sveža rdečica je pobarvala blede lice.

»Vi menda niste pri Orlih,« ga je iznenada vprašala.

»Zakaj mislite, da ne?« Bistro jo je pogledal Ciril.

A vseeno ni opazil, da je starejša dregnila Doro s kovolcem, kakor da se je spotaknila.

»Zato sem mislila, ker niste bili v kroju,« je popravljala Dora.

»Sem bil v kroju dopoldne. Na konju sem nastopil v sprevodu.«

»Na konju? Imenitno! Gotovo ste se postavili.«

Dora se je utopila z globokim pogledom v njegov obraz, da se je nehote spomnil na lesket oči, ki so ga zrle v sprevodu. Še enkrat je vse zaživelo pred njim. Z mladostnim zanosom je pričel pripovedovati o mogočni manifestaciji, o lepo izvedeni telovadbi, o krepkem napredku v orlovskih vrstah. Hotel je še enkrat osvežiti spomin na praznični dan.

V pripovedovanju ga je zmotila Dora, ki se je nenadno spotaknila ob korenino in bi gotovo padla, da je ni prestregel z močnimi rokami.

»Pazite gospodična!«

»Preveč sem vas poslušala in pozabila pogledati pod noge,« se je polaskala Dora. Zopet ga je toplo pogledala z velikimi modrimi očmi, a nekam plaho, skoraj otročje, da je fant zaželel, da bi tisti hip, ko jo je držal v rokah, trajal dalje časa.

Od blizu mlin seveda ni delal tako mogočnega vtisa, kakor od daleč. Vse okrog je bilo precej zapuščeno. Velika črna vodna kolesa so temno zijala v večerni somrak. Pod rakami je šumela voda.

Vendar sta bili tujki veselo presenečeni, ko sta stopili po škripajočih stopnicah v gornje prostore. Dvoje snažnih belih čumnat s prijaznim pogledom na reko ju je pozdravilo. Očividno nista toliko pričakovali.

»Spalnica in delavnica,« je pokazal Ciril. Ančka je vestno skrbela za snago, ker so županovi tu doli večkrat prenočili tujce ali sorodnike. Bilo je prijetno, tiho zatišje, kamor se je oče župan na stara leta mislil umakniti mlajšemu rodu.

»Voda šumi. Morda vas bo motila, ker niste vajeni. Ko se vam posreči dobiti kaj boljšega...«

»Ne, ne, tu je prav prijetno, tu ostaneva,« sta hiteli obe hkrati, »samo da dobiva še stroje.«

»Te že jutri hlapec pripelje s kolodvora,« je zagotovil Ciril. Pokazal jima je še ostale prostore, potem spodnji del mlina. Prosil ju je, naj bodeta previdni z ognjem, izročil ključe in se poslovil, prijazno želeč lahko noč.

Šele ko so utihnili koraki na stopnicah in zunaj pred hišo, se je starejša spustila s trudnim vzdihom na posteljo, pomolčala še nekaž časa, nato pa spregovorila obrnjena k mlajši, ki je še vedno napeto zrla proti vratom.

»Ali o n ve, da sva tu?«

»Menda ve, če je pisal...«

»Potem nocoj še pride,« je zaključila starejša.

A kakor da se je nenadno spomnila nečesa drugega, zelo važnega.

»Dora, slabo igraš!«

»Pusti me!« — je odvrnila svetlolaska in premišljeno snemala klobuk z glave.

Obraz se ji je spremenil. Krog tankih ustnic je poigraval lahen nasmešek in črtal komaj vidno, lokavo potezo ob ustnih kotih. Velike modre oči so se pripravile, kakor dela človek, ki je zelo zadovoljen. Skozi čisto majhno odprtino se je zvito smehljala zenica.

Ko bi Ciril videl te oči, bi pri vsej svoji prostodušnosti spoznal, da so lažne. A on tega ni videl. Močno sam s seboj zadovoljen je korakal po cesti tik ob reki navzgor in zbiral dnevne vtise. Toliko jih je bilo, tako močnih in svetlih, da je prekipovalo mlado srce. Stoprav sedaj je začutil ves žar svobode in opojno

silo sveže mladosti. Postal je in iskal za izrazom, ki bi odgevarjal opojnim čuvstvom. Pa ni našel nič primernejšega kot fantovski vrisk, ki ga je iz polnih prsi zaukal v zvezdnato noč, da je krepko odjeknilo od bregov in se razleglo gori do samega Kamna.

Kako lep večer. Rumena luna se dviga polagoma nad topoli. Vse ozračje okrog je prepojeno z vonjavo vode, ki spi leno med vlažnim ločjem. To je trenutek, ko nenajdena trupla utopljenecv plavajo pod vodo in čez jez. Padajo kakor osupla preko »Čeri« in se onkraj skrivajo v globoki grez...

Ciril gleda vodo, ki se srebri, ki peva in sniva in drsi med trsjem. Išče prisposdobe s svojim življenjem... A takoj so misli zopet pri gospodični z velikimi modrimi očmi. V svoji dlani še vedno čuti toplo ročico... Spomni se tudi na mladenko, ki je davi zardela pred cerkvijo...

Kako lepo je biti mlad in čutiti ljubezen. Ciril še enkrat krepko zavriska, nato pa zastavi široko fantovsko:

Polje, kdo bo tebe ljubil...

Prav tisto uro so povodkinje tkale iz koprenaste meglice pajčolane in ugibale, kakšna so Cirilu bodoča solnca, kaj mu prinese razborita mladost, kaj zlata ljubezen... (Dalje.)

I. Dolenc: *O varčnosti. „Božja skrinjica“.*

Tisti bravec, ki bo bral tale članek o varčnosti — tudi ta spis spada namreč k našemu letošnjemu razmotrivanju o varčnosti — bo pač v začetku nekoliko debelo gledal in si bo mislil: No, take stvari pa pač ne spadajo v »Mladost«, to so povestice za »pridne otroke! Res, spis je vzet iz knjige, namenjene približno trinajstletnim dečkom in deklicam;¹ včasih so rabili to knjigo v III. razredu naših srednjih šol. Večkrat je v šolskih čitankah kak spis, da se pozneje človek samo muza, če se spomni nanj: na primer na zgodbo o mladem jagnjetu, ki si je zlomilo nogo, ker je skakalo, kakor mu je pravilno velevala njegova narava, in na druge »poučne« povesti. Ta spis pa vsebuje v resnici zelo koristno in globokoumno jedro, kakor bodo bravci takoj videli. Čujmo torej povest!

Božja skrinjica.

(Spisal F. A. Krummacher.)

Nekoč je živel ugleden mož, po imenu Benedikt, t. j. blagoslovljeni. To ime je nosil po pravici; kajti Bog ga je bil bogato blagoslovil s premoženjem — pa tudi ves svet ga je blagoslovljal. Skušal je slehernemu napraviti veselje, sosedu kakor tujcu, zlasti pa ljudem v stiski in siromakom.

Kadar je preživel Benedikt s svojimi prijatelji vesel dan, je šel nato v svojo sobico in je rekel sam pri sebi: »Mnogo jih je, ki se niso nikdar veselili takega dne; in kaj bi se meni pač poznalo, če bi bil povabil še enkrat toliko gostov!« Zato je položil od svojega denarja toliko, kolikor je bil veljal obed, v poseben predal; imenoval ga je božjo skrinjico.

Isto je storil, če je izvedel, da je bil kje divjal požar. Ko je bil poslal svoj prispevek za pomoč pogorelcem, je šel v svojo sobico in je rekel sam pri sebi: »Pri meni pa stoji vse trdno in nepoškodovano; kako bi pa bilo, če bi bili plameni upepelili tudi moje imetje!« — in je zopet položil znesek v božjo skrinjico.

¹ Končnik-Fon, Deutsches Lesebuch, II. zvezek, str. 11.

Enako je mislil in ravnal Benedikt, če je čul o toči, o suši in o drugih neznadah.

Če so mu ponudili na prodaj fina vina in dragoceno pohištvo, je sicer nekaj kupil, toda v zmernem obsegu, tako da je bilo v kras njegovi hiši in v veselje njegovim prijateljem. Zopet pa je šel v svojo sobico in je rekel: »Tako dragocenost si ti lahko kupil in pomnožil svojo zalogo!« — in je zopet položil dar v božjo skrinjico. Nekaj vina pa je rad poslal bolnikom, če so ga bili potrebni.

Tako je ravnal Benedikt vse življenje.

Ko se mu je bližala smrt, so tožili siromaki in jokale vdove in sirote: »Kdo se nas bo usmiliti, če nas zapusti Benedikt!«

Ta pa je rekel: »Dober oče skrbi, da otrokom tudi takrat ničesar ne manjka, ko ga ni več. Vzemite, prijatelji, božjo skrinjico z vsem, kar je notri; kajti last siromakov je, vdov in sirot; nekaj razdelite, ostalo pa dobro in modro upravljajte!« Nato je umrl; njegov spomin pa je ostal blagoslovljen.

Tako torej pravi povest. Kdaj je bila napisana, ne vem; po obliki sklepam, da pred precejšnjim časom. Kajti danes bi pisatelj isto snov obdelal nekoliko drugače in bi bolj podčrtal socialno dolžnost premožnega, da ne uživa svojega premoženja sam, ampak ga deloma tudi nakloni drugim, kajti brez drugih bi on sam ne bil nikdar zbral toliko premoženja. Lepo določa nova ustava v Nemčiji: »Eigentum verpflichtet!« (= lastnina nalaga dolžnosti).

V bistvu pa bi bila vendar povest enaka, pa naj bi bila napisana pred tisoč leti ali pa šele leta 3000. po Kristusu. Ima namreč neko jedro, ki je veljavno za vse čase. In to jedro se glasi: Mi nismo neomejeni lastniki svojega premoženja, ampak le njega upravitelji, in človek mora premoženje upravljati tako, da imajo tudi drugi od tega nekaj koristi.

Pri tem ne mislimo samo, da naj človek podpira reveže in berače s svojim premoženjem, kakor je to delal Benedikt v naši povesti. Beračem se dostikrat niti ne godi posebno slabo. In pri marsikakem siromaštvu je pol lenobe. Mi bi rajši rekli: Del premoženja naj človek porabi za to, da vrača svoje dolgove tistim, ki so zanj delali. Zate so delali starši, morebiti tudi bratje in sestre; glej, da jim kdaj napraviš kako veselje! Zate je delala katoliška Cerkev; daruj torej tudi nekaj v verske namene! Marsikako korist imaš od orlovske ali druge organizacije: ne stiskaj žepa, kadar je treba kaj dati za organizacijo! Zate so delali vsi, ki so pisali, tiskali in zalagali slovenske knjige: podpiraj tudi ti slovenski tisk, ki se bo mogel držati na znatni višini samo, če se bo ves narod zavedal, da Slovenci brez svojega tiska nismo narod! Marsikaj so zate storili prijatelji: stori tudi ti kaj zanje! Ne pozabi nikdar, da je hvaležnost najvišja izobrazba! Lahko je kdo dovršil univerzo, pa je v tej stroki vendar še zelo malo poučen. Poleg tega pa seveda imej vedno tudi odprto roko vsaj za skromno lajšanje človeške bede, kjerkoli se pojavi!

Rekel boš: Kako bom pa dobil potreben denar? In kako se to strinja z varčnostjo, v kateri se hočemo letos vaditi?! Saj me boš na ta način pripravil še ob tiste dinarčke, ki bi jih sicer prihranil!

Odgovarjajmo na ta vprašanja kar po vrsti! Kje boš dobil potrebni denar? vidiš, podlaga vsakemu varčevanju je to, da imaš vedno pregled čez svoje »premoženje«. Napraviti si moraš majhen proračun, koliko boš imel na mesec ali na leto dohodkov in koliko stroškov. In ko delaš proračun, odmeri tudi majhen odstotek svojih dohodkov za »božjo skrinjico«: tale denar ni več moj, ampak je namenjen za tiste stvari, ki jih sicer po črki zakona ne more morebiti nikdo terjati od mene, za katere pa vendar hočem in moram imeti denar, ker sem član rodbine, naroda, Cerkve, človeštva. Iz tega denarja se bom naročil na kak list, na Mohorjevo družbo (če imajo

doma knjige celjske Mohorjeve družbe, se bom pa jaz naročil na Goriško Mohorjevo družbo²), dal bom nekaj za Slovensko Stražo, plačal bom članarino pri Orlu za vse leto hkrati ali vsaj za pol leta, očetu bom kupil za god kako malenkost itd. itd. — denar boš laže porabil nego prihranil!

Ta ali oni bo ugovarjal: Saj nimam nikakih dohodkov! Prijatelj, če jih še nimaš, jih boš pa še imel! Pa skleni danes, da si boš ustanovil svojo »božjo skrinjico«, kadar boš mogel!

Pa preidimo k drugemu vprašanju: Kako se to strinja z varčnostjo? Naglasili smo že v enem izmed prejšnjih člankov, da varčnost ni isto kot skopost, ampak nekaj čisto drugega. Varčnost te uči denar pametno in modro rabiti, rabiti tako, da si — kot nas uči Gospod — s krivičnim mamonom pridobivamo prijatelja v večnosti. S tem, da letos priporoča orlovska organizacija varčnost, huče navajati fante, da bodo svoj denar rabili tako, da bodo te uporabe veseli sami, njih sorodniki in prijatelji, pa tudi organizacija in narod. In reči moramo, da so baš tisti fantje, ki pri vinu n. pr. nič ne štedijo, ki se iz varčnosti norčujejo, v teh stvareh navadno silno umazani. Skoro vsak zapravljivec je pristvareh, ki so res potrebne, umazanec! Pri tem pa siromak še misli, kako je »nobel«, če izmeče svoj denar za pijačo. »Božja skrinjica« naj omogoči fantom baš to, da jim ne bo treba biti tako umazan, kakor zapravljevi navadno morajo biti. Pivec preračuna vse v litre vina in navadno ne utrpi denarja ne za knjige ne za splošno koristne namene. V eni točki je zapravljivec, v desetih pa umazan.

In tretji ugovor: Ali te ne bo »božja skrinjica« pripravila še ob tisti denar, ki bi ga sicer prihranil? Prosim, mi nismo navedli nobene številke, koliko daj v »božjo skrinjico«. Gotovo moraš paziti, da boš vedno imel poleg tega nekaj denarja prihranjenega. V »božjo skrinjico« boš dajal po svoji uvidevnosti. In če daš samo par kovačev na leto, je to že lep začetek!

Med našim ljudstvom je ukoreninjena zavest, da je vse, kar imamo, dar božji in da moramo od vseh svojih večjih dohodkov vsakokrat nekaj dati Bogu nazaj. Poznam kraje, kjer vsak kmet, kadar proda govedo, nese nekaj denarja v cerkev v pušico »za božji denar«. Vidite, kako se je narod, dasi je živel v siromaštvu, vendar zavedal, da s tem, ako nekaj da za Boga, ne bo postal reven — ker Bog ni umazan! Kar storiš njemu, ne bo zaman. On ima vsega dovolj, ob stoterih prilikah ti lahko nakloni srečo in te varuje nesreče, ki koraka neprestano po svetu in potrka danes pri meni, jutri pri tebi.

Mehikanski junak.

(Joachim de Silva y Carrasco).

Iz španskega prevedel urednik.

III. poglavje. Trpljenje mehikanske cerkve.

Poslušajmo besede sv. očeta Pija XI. v njegovi encikliki »Iniquis afflictisque« z dne 18. novembra 1926. Vrhovni pastir vseh narodov nam brez predsodka za to ali ono narodnost oznanja resnico, kakršna je, brez pretiravanja.

»Dejstva, o katerih hočemo sedaj govoriti, častiti bratje, kršijo pravice sv. Cerkve na najstranotnejši način in leže z vso svojo nesrečno težo na katoličanstvu. Poglejmo najprej ono postavo, ki je bila izdana l. 1917. in ima naslov »Politična ustava združenih

² Knjige Goriške Mohorjeve družbe se naročajo pri Prosvetni zvezi v Ljubljani, Miklošičeva cesta 5. Stanejo s poštnino vred 30 Din in se pošljejo vsakemu naročniku po pošti. Čas naročanja: do velikonočnega ponedeljka 1928.

držav Mehike. Kar zadeva versko polje, nima Cerkev po ločitvi od države sploh nikakih pravic več in si jih tudi v bodočnosti ne more pridobiti, kot bi bila izgubila vsako pravico na upoštevanje. Državne oblasti so dobile pravico, da se smejo vmešavati v bogočastje in v zunanjo cerkveno uredbo.

Duhovniki so zenačeni s trgovci in obrtniki. Pa niti to ne. Ne samo, da morajo biti vsi duhovniki rojeni Mehikanci in da jih sme biti samo določeno število, ki ga določijo posamezne zvezne države, ne, kakor hudodelcem in blaznim se jim odrekajo državljske in meščanske pravice. Dalje morajo skupno z drugimi državljani naznaniti, kadar nastopijo katerokoli cerkveno službo in kadar so drugam premeščeni. Redovne obljube, redovi in verske družbe so v Mehiki prepovedane. Samo med steni božjih hramov, in še tu samo pod nadzorstvom državnih oblasti, se sme opravljati božja služba. Cerkve same se smatrajo za državno last. Enako so Cerkvi odvzete škofijske palače, župnišča, duhovska semenišča, samostani, bolnišnice in vsi dobrodelni zavodi. Cerkev nima dalje najmanjše pravice do imetja; vse, kar je imela ob času izdajanja tega odloka, pripade državi. Vsakdo ima pravico naznaniti, da si je Cerkev obdržala kako posest in jo opravlja po laičkih osebah. In po tej postavi zadostuje že sama sumnja, da je ovadba opravičena.

Služabniki svetišča ne smejo ničesar podedovati, tudi od najbližjih sorodnikov ne. Cerkvi se ne pripozna nikaka oblast nad krščanskim zakonom; zato je samo civilni zakon pravomočen. Vpeljana je svoboda pouka, toda ne za Cerkev. Duhovniki in verska društva ne smejo snovati in voditi ljudskih šol. V šolah, tudi v privatnih, je verouk strogo prepovedan. Spričevala, ki jih izdajajo cerkveni zavodi, so pred državo neveljavna.

Še več. Postava, ki jo je predsednik republike objavil 2. julija t. l., jemlje Cerkvi v oni doželi še zadnjo senco prostosti. Izvrševanje duhovniške službe je v nekaterih krajih popolnoma ukinjeno in pod najstrožjimi kaznimi prepovedano.

Kako bi bili mogli mehikanski nadškofje in škofje po razglasenju one bridkosti polne postave (ustave iz l. 1917.) molčati. Takoj so vložili v mirnem, toda odločnem pismu ugovor, ki ga je naš neposredni prednik odobril.

Mehikanski nadpastirji so upali, da se bodo razmere polagoma ublažile in potem bo vlada spoznala, kakšna škoda in kakšna nevarnost preti vsemu narodu iz onih Cerkvi sovražnih členov ustave.

Toda kljub velikanski potrpežljivosti in samopremagovanju od strani duhovnikov in ljudstva je vendar moralo kmalu izginiti vsako upanje na povrnitev miru.

Predsednik republike in njegovi ministri vztrajajo z vso strogostjo na izpeljavi obeh postav (ustave iz l. 1917. in 33 členov z dne 2. julija 1926). Od vseh guvernerjev zveznih držav, od vseh civilnih in vojaških oblasti neprestano zahtevajo preganjanje katoličanov.

Preganjanju se pridružuje sramotenje. Cerkev je pri ljudstvu izpostavljena neprestanemu obrekovanju. V javnih zborovanjih jo napadajo govorniki s sramotilnimi govori, polnimi podlih laži. Z žvižganjem in vpitjem ovirajo katoličane, da ne morejo nastopiti proti obrekovanju in ga zavrniti. Tudi časopisje se z vsemi mogočimi sredstvi bori zoper resnice katoliške vere in zoper življenje po veri.

Tuji duhovniki in redovniki so izgnani. Krščanske deške in dekliške šole so zaprte. In zakaj? Ker nosijo versko ime in ker imajo kako sveto podobo ali kip. Enako so zaprli veliko semenišč, zavodov, bolnišnic, samostanov in drugih cerkvenih zavodov. Skoro v vseh državah Mehike je število duhovnikov zelo padlo, pa še ti smejo izvrševati svojo službo samo, če so se vpisali pri državni oblasti in tam dobili dovoljenje. V nekaterih krajih zahtevajo za izvrševanje bogoslužnih opravil gotove pogoje, ki bi se sami na sebi zdeli smešni, če bi ne šlo za tako žalostne stvari. Duhovniki n. pr. morajo imeti določeno starost, morajo biti civilno poročeni, smejo samo v tekoči vodi krščeovati. V neki državi je bila izdana postava, da sme biti na njenem ozemlju samo en škof. Zato sta bila, kakor smo zvedeli, dva škofa pregnana iz svojih škofij. Vsled žalostnega položaja so nekateri nadpastirji zapustili svoje škofijske stolice, druge so tirali pred sodnike, največ so jih zaprli. Ostale čaka ista usoda. (Sedaj noben mehikanski škof ni več na svojem mestu.)

Vsem Mehikancem, ki poučujejo mladino ali so sicer v državni službi, so stavili vprašanje, ali stoje na strani predsednika republike in soglašajo s preganjanjem katoliške vere. Z grožnjo odpustitve iz službe so bili vsi prisiljeni, da so se skupno z vojaki in delavci udeležili javne izjave socialistične stranke, tako zване »Confederacion Regional Obrera Mexicana«. Ta izjava, izvršena v Mehiki in v vseh drugih mestih na isti dan, je imela namen, da so udeleženci s svojim aplavzom opravičili ravnanje predsednika in Cerkvi zadali nov udarec zasramovanja.

Toda, ni še dovolj samovolje in grozovitosti. Možje in žene, ki so z besedo ali s širjenjem letakov in časnikov branili vero in Cerkev, so bili postavljeni pred sodišče in vrženi v ječo.

Prav tako so vlekli v ječo cele kapitlje kanonikov, celo starčke, ki so jih morali tjakaj prenesti v nosilnicah. Duhovnike in vernike moré brez usmiljenja na cestah in javnih prostorih, da celo pred njihovimi cerkvami.«

Vse to se zdi pregrozno, da bi v 20. stoletju civilizacije in tolerance mogel človek misliti, da je kaj takega mogoče. Toda izrečno pravi papež Pij XI. v božičnem konzistoriju 20. decembra 1926: o cerkvenem preganjanju v Mehiki... »smo v svoji encikliki z dne 18. febr. 1926 obširneje govorili in se sklicevali na dokaze in spričevala, ki so vzvišena nad vsak dvom. Takrat smo povedali še veliko manj, kot bi bili mogli povedati, in smo rabili veliko zmernejše izraze, kot bi jih zahtevala surova resnica dejstev, samo da ne bi napravili vtisa, da pretiravamo.« (Dalje sledi.)

Peter Kovač:

Zvečer v baraki.

*Moj brat je kri bruhtil pod mrakom in v rovu umrl.
Ne smejte se, božji ljudje: O vsak dan en brat,
da prostor pod hribom od križev je črn,
da je v nas samih razbičanost težkega križa.*

*Moj brat je bil velik sanjač —
posluhnil je misli velikih milijonov,
napel je vse kite v mladostnem poletu,
zasopel težko z razbolelimi pljuči
in zrušil se v krvi in sivi bledici;
z zadnjo besedo razvnel se je v vedro popevko:
Hoja, v našem rovu je praznik zacvetel,
hoja, rdeča nedelja, nedelja, nedelja...*

*A v naših barakah so luči bledikave
nocoj ugasnile in skozi lesene zidove žge strah.
Glavo sem sklonil v pesti in poslušam dežja govorico
po strehah lesenih: popevka polglasna in vsa enolična,
kakor bi sanjali osemnajstletni globoko nekje pod zemljo.*

*Joj, pa saj veste: že davno ni solnca nad mano
in ga iz zvinčenega neba o polnoči čakam...*

Carantanus:

Naše narodno občestvo.

Kaj je občestvo sploh, in kaj je slovensko narodno občestvo ali občestvo Slovencev?

Bivši avstrijski vojak, Slovenec, mi je po vrnitvi iz ruskega ujetništva pripovedoval, da je bil nekaj časa na Ruskem popolnoma ločen od drugih sovjetnikov. Potem pa se je najprej sešel z nekim Ogrom, sovjetnikom, in oba sta bila tega snidenja silno vesela. — Odkod to veselje? Družila ju je skupnost usode in pa čut avstrijskega državnega občestva. Oba sta bila državljana in vojaka ene in iste države, in sedaj oba vjetnika.

Naš vjetnik je kot Slovenec pripadal občestvu Slovanov. Po pokolenju so mu bili torej Rusi kot Slovani bližji nego mongolski Oger, a v tem položaju je bila vez skupne usode in zavest skupnega državnega občestva tesnejša nego vez slovanskega občestva. Zlasti še, ko so Nemci in Madžari s tem, da so pognali v bratomorni boj s Slovani (z Rusi in Srbi) 25 milijonov avstro-ogrskih

Slovanov, vsaj za prvi hip zadušili v le-teh čut slovanske solidarnosti in slovanskega občestva. Da, proglasili so čut slovanske vzajemnosti za veleizdajo. Sam sem bil navzoč pri obravnavi, ko je bil ob začetku vojne leta 1914. v Celovcu obsojen koroški župnik Svaton na eno leto ječe samo zato, ker je rekel, da so Srbi naši bratje. Ves, četudi jako spreten, a v tedanjih okoliščinah jako težaven zagovor ljubljanskega odvetnika dr. Pegana ni ničesar izdal.

Drugi primer: Sedanjí avstrijski kancler dr. Seipel pripoveduje v svoji knjigi »Nation und Staat« o nekem nemškem izseljencu, pivovarnarju na Ruskem. Četudi okrog in okrog obdan od Slovanov (Rusov), vendar je neomajno vztrajal pri svoji nemški narodnosti in je svoje otroke vzgajal v nemškem jeziku. Živo je v sebi gojil in ohranil duha vzajemnosti, duha edinstva in skupnosti vseh Nemcev. Čutil se je eno z nemškim narodom, četudi je bil tukaj popolnoma osamljen kakor otočič v slovanskem morju. Ta vez, ki ga je vezala z ostalimi Nemci, to je bil duh nemškega narodnega občestva ali duh občestva vseh Nemcev.

In še en primer: V apostolski veri molimo: »Verujem v občestvo svetnikov.« To občestvo svetnikov je živa vez skupnosti, ki druží verne na zemlji, duše v vicah in svetnike v nebesih.

Vez skupnosti, vez vzajemnosti in edinstva, ki veže med seboj kako človeško skupino, to vez in to vzajemnost imenujemo občestvo. Najprvotnejše je občestvo družine. V dobri družini se počutijo starši, otroci s posli vred kot ena naravna skupina z istimi težnjami, in vsi v enaki meri doživljajo skupno radost in bridkost. Podobno naj bi bilo v društvu, zato govorimo o društvnem občestvu. Podobno naj bi bilo v vasi (občestvo vaščanov), v župniji, v občini, v »oblasti«, v državi, v narodu, v človeštvu sploh. Če v kaki človeški skupini popolnoma podleže ali celo izgine duh občestva, potem se uresničijo besede sv. pisma: »Vsako kraljestvo, katero je samo zoper sebe razdeljeno, bo razdejano, in hiša bo na hišo padla« (Luk. 11, 17).

Klasičen zgled, kam pride država, če izgine v njej duh občestva, nam je stara poljska država. Bila je razdeljena, izginila je s površja zemlje. Kristus je svojim apostolom, preden je šel v trpljenje, predvsem priporočal duha občestva, »bodite eno«. Kako važen je duh občestva, nam pričajo tudi pregovori v vseh jezikih. Slovenec pravi: Sloga jači, nesloga tlači. Nemeec pravi: Einigkeit macht stark (edinost napravi močne). Latinec je rekel: Concordia parvae res crescunt, discordia maximae dilabuntur (po slogi rastejo male reči, po neslogi največje razpadejo).

Toliko splošno o občestvu. Preidemo k občestvu našega naroda posebej.

II.

Naše narodno občestvo ali občestvo Slovencev temelji v slovenski narodnosti. In slovenska narodnost, to je predvsem sorodstvo krvi in jezika. Zato se imenujejo pripadniki enega in istega naroda: bratje po krvi in jeziku.

Kdor je slovenske narodnosti, spada v naše narodno občestvo, pripada občestvu Slovencev. Glavni in najvidnejši znak narodnosti je jezik. Vsi tisti torej, ki od doma govore slovenski jezik, ki molijo v slovenskem jeziku, kojih materni jezik je slovenski, vsi ti pripadajo slovenskemu narodnemu občestvu, ali občestvu slovenskega naroda, ali kratko občestvu Slovencev. Mogoče so se pozneje naučili še drugih jezikov, mogoče jih kot otroke v šoli vzgajajo le v tujem jeziku, mogoče morajo celo moliti v šoli in v cerkvi v tujem jeziku, mogoče celo živijo v razmerah, da se morajo v svojem občevanju v večji meri posluževati kakega drugega nego svojega maternega jezika, vseeno pripadajo občestvu Slovencev, ker so pač Slovenci, ker je njihova narodnost slovenska.

Vsak Slovenec se mora zavedati svojega slovenskega občestva. Zavedati se mora, da vsi Slovenci tvorimo eno enoto, da smo neka celota, ki spada skupaj. Ne reke, ne gore, ne različna narečja, ne deželne, ne državne meje nas ne morejo ločiti. »Kar je Bog združil, naj človek ne loči,« velja tudi tukaj.

Zavedati se moramo, da je vsakdo, ki pripada občestvu Slovencev, naš. Da nam ni in ne more biti vseeno, kako se godi »našim«, torej onim, ki pripadajo našemu narodnemu občestvu. Da imamo najprirodnejšo naravno pravico, da se brigamo za te »naše«, da se zanimamo za nje, da nam je njih usoda pri srcu, da z njimi sočustvujemo in se z njimi veselimo. Da z njimi občutimo radost in trpljenje. Ali ni tako v vsaki dobri družini? Gotovo! Prav tako je in mora biti tudi v narodu, kajti narod je občestvo, je velika družina.

Naš narod so raztrgali. Toda, ali člani družine, čim zapustijo rodno hišo, nehajo spadati skupaj? Ne, oni še spadajo skupaj, vezi sorodstva more le smrt raztrgati. Prav tako ostane tudi narod, četudi politično raztrgan, kljub temu en narod, ena družina, ena celota, eno občestvo. Zato tudi Slovenci, ki danes pripadajo Avstriji in Italiji, ne nehajo biti člani našega narodnega občestva in tvorijo z nami eno enoto, eno integralno celoto, eno družino. Oni ne nehajo biti naši bratje po krvi in jeziku. In kakor člani dobre družine nikoli ne pozabijo eden na drugega, tako tudi mi nikoli ne moremo pozabiti svojih slovenskih rojakov, pa četudi bivajo izven mej naše narodne države.

(Nadaljevanje sledi.)

Inž. Tone Dolenc in načelnik Jože Cvar (člana odseka Ljubljana-Sv. Peter) vadila visoko naročno stoji.

O pomenu orlovstva.

(Na izrednem občnem zboru 4. marca govoril br. dr. G. Rožman.)

Ali je Vam, bratje, treba o tem govoriti? Vam, ki rastele v in iz orlovstva, ki razumete orlovstvo, njegov polet — poznate pa tudi ovire, ki zadržujejo razvoj. Bratje! Od občnega zbora naj ne nesete s seboj — v razna orlovska gnezda in gnezdica širom Slovenije — nekaj številčk in poročil samo, o našem stanju, našem delu, dosedaj in v bodoče — ampak nesti morate s seboj o gnja, močan, živ plamen v srcih, ki ne bo samo Vas ogreval, temveč izžareval iz Vas in ogrel brate povsod in še fante, ki se nam še niso približali.

Ognja, navdušenja? Da, bratje, imamo ognjišče, ob katerem pojemajoče navdušenje vedno zopet znova moremo podnetiti — t. j. zavest o pravem pomenu orlovstva. Dve besedi samo, o tem pomenu:

I. Za fanta samega! Orlovsko delo ni lahko, ni za šalo. Zahteva moške odločnosti, fantovske gibčnosti in vztrajnosti. Resna zadeva so naše tekme, prosvetne in tehnične. Nekaj znati v sedanjem svetu, razumeti sile, ki gibajo in gonijo današnjo družbo, poznati temelje zdravega življenja — vse to ni igrača, a s tem damo svojim mladim letom vrednost, vsebino. Ni to prava vrednost mladosti, koliko kdo popije, zapravi in zaveseljači, ampak koliko zna, kako se je pripravil za naloge, ki jih bosta stavila bodoča družina in javno udejstvovanje v občini, v narodu in državi.

Orlovstvo ohrani fanta svežega na duhu in telesu. Bratje, toliko je sil v mladem človeku, toliko skritega, zakopanega bogastva. Razviti se morajo te sile, odkriti, na sonce postaviti bogastvo srca in duha. V tem je vesela mladost, v tem svežost, ki je tudi doba starešinstva ne osuši. Ne v surovosti, pretepih, pijančevanju, ne v vlačugarstvu in barabstvu ni sveže mladosti, tudi ne v mehkužnosti in občutljivosti — eni so podivjali in bohotne strasti udušijo vse, kar je plemenitega, drugi so bolni, brez odpora, veneče cvetke brez svežega življenja. — Orlovska mladina je drugačna: vedra kot pomladni dan, poln solnca, sveža kot zdravi piš jutranjega vetra, zdrava v duši in telesu, kakor mecesni v planinah, vesela kakor vrisk naših vinskih goric. — Fant, ki je zgubil zmisel za tako mladost, ki v njej ne more najti užilka več — res ni za nas. A so še tisoči, ki v dušah hrepene po taki mladosti, a ne vedo, da je pri nas doma. — A vi, bratje, pri vseh sestankih, posebno na fantovskih večerih, pa tudi v medsebojnem bratskem občevanju, izžarevajte to svežo, zdravo veselost; ne mrtvi, dolgočasni, pustil ne smejo biti sestanki, polni življenja, pesmi in resnega dela — vse v pravi meri. — V orlovstvu naj najde fant samega sebe in se polagoma preustroji v plemenitega moža, v jasni krščanski značaj.

II. Za ves narod! Naj samo kratko in suhoparno naštejemo pomen orlovske vzgoje za ves naš narod.

1. Kjerkoli je Orel svoje gnezdo si napravil in vanj zbral cvet fantov iz posameznih vasi, so se omejili ali popolnoma prenehali pretepi, ono surovo, kravno udejstvovanje mladih sil, ki je oblatilo naš narod v očeh lujcev. Fantje se razumejo med seboj, ni vojsk in bojov med posameznimi vasm; v plemenitih tekmah razkazujejo svoje telesne in duševne moči.

2. Boj brezumnemu pijančevanju: Mnenje, da ni bilo fletno, če se niso po živinsko napili; da ni veselja brez nezmerne alkohola, to mnenje je Orel izpodbil, in ga še izpodbija in kaže z zgledom, da je nasprotno res. Še velika naloga nas čaka v tem — še se velik del naroda, mladine, potaplja, zlasti

v doma varjeno zganje. Zmisel za treznost in varčevanje moramo še globlje zanesti iz naših vrst v vse ljudstvo, med delavsko in kmetsko.

3. *Prosvetno delo, poslovni izpiti:* Vsako leto bo prineslo več neizpodbitnih dokazov, kolikega pomena je orlovstvo za naš narod. Vsako leto več bo javnih delavcev, ki so se v orlovskih vrstah usposobili za delo, navadili in izučili biti na vodilnih mestih. Še bo več okrajnih glavarjev se čudilo, kako da znajo kmetski mladi župani pošiljati vloge, kakor bi jih naredil študiran uradnik. — Niso zgolj za parado naše tekme in poslovni izpiti.

4. *Orlovske prireditve so merilo vsega katoliškega gibanja slovenskega naroda. Tu nastopajo disciplinirane čete, zlite v železno enoto, prežete enega duha in ene ljubezni. Naše vrste niso kakor kup kamenja, brez reda in smotra skupaj znošenega, ki šele čaka roke in duha, ki bo vse uredil — zgolj material, ki se mora še presejati in izbirati. Naše vrste so strnjena celota — in v tem je moč. Orlovstvo je stožec katoliškega slovenskega ljudstva, okrog njega se zbirajo drugi, ki za tako strumno organizacijo nimajo čuta ali časa. Zavedamo se, da smo prvi poklicani braniti krščanske in narodne svetinje našega ljudstva in da je od nas predvsem odvisna usoda teh svetinj. Za vsako slremljenje, ki zasleduje iste cilje — krščanske in narodne svetinje čuvati in poglobiti — imamo odprto iskreno srce in pripravljeno bratsko roko.*

Bratje! V par črtah sem Vam hotel orisati pomen orlovstva za posameznega fanta in za vse ljudstvo. Razumemo se! Vredni so orlovski cilji, da gremo z novim ognjem na delo — saj resnica končno vedno zmaga in osvoboduje — k tej resnici stremimo, v to svobodo gremo, pozovimo s seboj še one, ki ob strani stoje, da stopijo na našo svetlo pot, da bo slovenska mladina živela najlepšo mladost. Bog živi!

Orli in Mohorjeva družba.

Začetkom marca t. l. so dobili posamezni orlovski odseki (in tudi orliški krožki) od Mohorjeve družbe prošnjo, da bi pomagali Orli in Orlice gospodom poverjenikom nabirati ude. Gotovo so takrat, ko je prišla ta prošnja, rekli pri tem in onem odseku: »No, ta stvar je prišla nekoliko pozno! Saj potekajo že poslednji tedni za nabiranje udov.« To je res; tudi po našem mnenju bi bilo mnogo bolje, če bi bila Mohorjeva družba oskrbela te dopise dva meseca poprej, vsaj v začetku januarja tega leta. Toda, kar je, je. Mi ne bomo razmišljali o tem, zakaj se je Družba s to stvarjo zakasnela; saj nam je znano, da se je Družba koncem lanskega leta preselila s Prevalj v Celje, in mislimo si lahko, da je imela vse polno dela, preden je bil njen novi dom v Celju primerno urejen. Vprašali se bomo rajši, kaj naj storimo, da se njenemu častnemu vabilu tudi kar mogoče častno odzovemo.

Gotovo se bo vsak odsek in vsak krožek o tej stvari posvetoval na odborovi seji. Pred to sejo si bo kdo izmed odbornikov oskrbel v župnišču prepis vseh župljanov, ki so že člani Mohorjeve družbe. Morebiti se bo pa seje udeležil kar gospod poverjenik Mohorjeve družbe in bo dal bratom Orlom vsa potrebna pojasnila. Ko bo jasno, koliko ljudi se je letos že vpisalo v Mohorjevo družbo, se bo šele pokazalo, kje bo treba sedaj pričeti z delom. Razgovor se bo vršil o vsaki vasi v župniji. Upamo, da bo v vsaki vasi imel kak član Orla svoje znance in da se bo priglasil, da hoče iti mednje malo poagitirat za Družbo. Sicer pa lahko gre tudi kdo, ki tam še ni znan. Treba bo stopiti tudi v stik z Orlicami, da se bo delo bolj razdelilo. Saj je znano, da so zlasti dekleta dostikrat prav spretne nabiralke novih naročnikov. V nekaterih krajih se bo nabiranja Mohorjanov udeleževala tudi Marijina družba in izobraževalno društvo. Ni zlomka, da bi vsi skupaj ne spravili stvari naprej!

Seveda pa bodo imeli gospodje poverjeniki, Orli in Orlice ter drugi nabiratelji Mohorjanov v posameznih župnijah silno različno delo. Ponekod je Mohorjeva družba že silno močno razširjena, n. pr. v dekanijah Radovljica, Kranj, Braslovče, Gornji grad in Celje. V vseh teh dekanijah znaša število Mohorjanov najmanj 7% vsega prebivalstva. Drugod je pa mnogo slabše. Na bivšem Kranjskem je izmed slovenskih dekanij najslabše v dekanijah Žužemberk (2465%) in Semič (2305%), na bivšem Štajerskem je pa sedem dekanij, kjer število Mohorjanov ne dosega treh odstotkov. Največ Mohorjanov ima v ljubljanski škofiji župnija Motnik (14885%), v lavantinski škofiji pa Gorenja Ponikva (13112%). Vsak Orel naj bi pač vedel na pamet, koliko znaša odstotek Mohorjanov v njegovi domači župniji. Tozadevno statistiko je objavil za ljubljansko škofijo »Domoljub« 1928, št. 7 in 8, za lavantinsko pa »Slovenski Gospodar« z dne 23. februarja in 1. marca 1928. Če pa nimate teh listov pri rokah, vam bo pa gotovo to številko znal na pamet povedati gospod poverjenik. Sedaj naj se pa vsaka župnija potruди, da doseže letos vsaj nekaj napredka v primeri z lanskim letom.

Če človek pregleduje število Mohorjanov v posameznih krajih, ga posebno zapečeta dve številki: župnija Zagorje šteje samo 1985% Mohorjanov, župnija Trbovlje pa celo samo 1425%. V Zagorju pride na približno vsakih 50 ljudi en Mohorjan, v Trbovljah pa celo šele na vsakih 70 ljudi. Kako malo je to, nam kaže med drugim to dejstvo, da pride v Motniku en Mohorjan že na vsakih sedem ljudi! Med našimi rudarji je torej Mohorjeva knjiga še zelo malo znana. In vendar bi prišlo vsako jesen tudi v rudarske rodbine toliko razvedrila in toplote, če bi se včasih zvečer zbrala družina okoli lepe knjige. Radi tega je naša želja letos prav posebno ta, naj bi se Mohorjeva knjiga še močno razširila zlasti med industrijskim delavstvom. Kdó more v tem oziru kaj pomagati — tisočkrat dobrodošel!

To bi bilo torej nekaj malenkosti, ki smo jih želeli Orlom in Orlicam omeniti ob priliki, ko se je obrnila nanje Mohorjeva družba s prošnjo, da pomagajo tudi pri širjenju lepe knjige graditi v trudu in znoju, polnem radosti, domovju slavo in čast. Upamo, da nam bo vsak Orel, ki bo nabiral Mohorjane, potrdil in prav tako tudi vsaka Orlica, da je bilo to delo res polno radosti. Kajti delo za Mohorjevo družbo je navadno uspešno; vsakemu človeku postane hitro jasno, da so knjige tako poceni, da cenejše res ne morejo biti. Prosim: knjiga za 4 Din, to se pravi, da stane knjiga, obsegajoča 100—200 strani, toliko kakor četrtinka vina! Tisti, ki ga boš pridobil za Mohorjana, ti bo v jeseni bržkone še posebno hvaležen, ko bo dobil lepe knjige v roko. In kar je glavna stvar: polno radosti bo tvoje delo, ker te bo hvalila dobra vest, pa naj je bilo delo bolj ali manj uspešno. Če si pridobil le enega novega Mohorjana, si že opravil lepo narodno delo.

Tu ali tam se pa morebiti letos ne bo dalo kaj posebnega storiti za Mohorjevo družbo. Manjkalo bo časa. Ali je bila torej prošnja Mohorjeve družbe zaman? Nikakor ne! Mohorjeva družba ni od danes do jutri; tri četrti stoletja že obstoja in upamo, da bo obstojala še tudi, ko se bo pisalo leta 2000. po Kristovem rojstvu. Česar ni bilo mogoče storiti letos, se bo pač storilo naslednje leto, oziroma letos jeseni. Takrat bodo pa Orli imeli sejo o agitaciji za Mohorjevo družbo takoj, ko bodo Mohorjeve knjige prišle; upamo, da bo to že meseca novembra (1928). V Koledarju bodo pa brezdvomno brali, da je leta 1928. Mohorjeva družba zopet močno narastla, in z notranjim zadoščenjem si bosta rekla naš Orel in naša Orlica, da je mnogo tega napredka tudi njuna zasluga, sad dela orlovske in orliške organizacije.

Ne več odlašati.

Pri par odsekih sem se udeležil prosvetnih predtekem. Bal sem se, da bo prav malo fantov prišlo k temu sestanku. Pa so me presenetili, prišlo jih je dvajset in še več, le nekaj jih je izostalo. Videl sem, da se zanimajo, seveda ne vsi enako navdušeno. Pa tudi dosti razumejo važnost tvarine za prosvetne tekme. Pri mnogih se je opazilo, da se niso samo fantovskih sestankov pridno udeleževali, ampak tudi doma vzeli knjižico v roke. Kar prijetno se mi je zdelo tisti večer. Lepo je v taki šoli, ko se fantje posedejo okrog mize, pri kateri sedi njihov voditelj, in se razgovarjajo o vprašanih socialne ekonomije, po vrsti, po vprašanih kakor v šoli, ker se drugače ne morejo temeljito naučiti, pa vendar ne čisto po šolsko, ampak v neprisiljenem razgovoru skušajo spoznati razmere pri nas in po širnem svetu.

A povsod ni tako. Ponekod manjka te šole, priprave na tekme. Včasih so razne razmere krive, ki jih je težko precej odpraviti. Samo zanikarnost ali nezavednost in omalovaževanje tekem ne sme nikdar in nikjer biti vzrok, da teh priprav ni ali da so pomanjkljive. Pa tako težko se je včasih pripraviti, da se začne! Treba je reči: Tekmovati hočemo in zato se hočemo tudi dobro pripraviti.

Čas za pripravo je sicer že skoro potekel. A vendar je morebiti še mogoče kaj popraviti, kar je kdo zamudil ali preveč odlašal.

Pri veliki prireditvi 1. julija bodo slovenski Orli zopet pokazali uspehe svojega telovadnega dela. Želimo pa prav iskreno, da bi se o vseh odsekih, o vseh Orlih, ki bodo nastopili ali pa samo spremljali to prireditev, moglo reči: Fantje, ki nastopajo, nimajo samo telovadne izurjenosti in discipline, ampak tudi izobrazbo, ki so jo pokazali pri prosvetnih tekmah.

Zato ne odlašati ali odložiti! Na delo!

Telovadna akademija JOZ.

Vsakoletna akademija JOZ v veliki dvorani Uniona postaja leto za letom bolj pravi praznik orlovskega telesno-vzgojnega dela. Vsako leto z večjim zanimanjem jo pričakujemo, saj nam je vsakokrat pokazala, kako znanstveno in napredno se razvija orlovstvo tudi v telesno-vzgojni smeri. Vsako leto napredek! Ne samo v točnosti, eksaktnosti, skrbni pripravljenosti, enotnosti skupnega izvajanja, napredku v orodni telovadbi opazamo napredek; še bolj razveseljivo je dejstvo, da orlovstvo pazno sledi razvoju novih smeri telesno-vzgojnega udejstvovanja, da se ne drži le starih sistemov telesnih vaj, temveč je umelo svoj dosedanji sistem združiti s pridobitvami modernih metod gimnastike, ritmičnih plesov, simbolike telesnih gibov. Zato nas je letos prav razveselil napredek v sestavi prostih vaj za člane in članice. Razveselilo nas je, da smo se oprostili tiste prisiljenosti v sestavi, včasih stereotipne oblike raznih gibov, katerim je godba dajala le takt, ni pa imela z izvajanjem gibov nikake izrazne skupnosti. Godba naj ne daje le takta, daje naj izraza vsem gibom, godba in ritmika telesa morata biti zlita v eno, mora biti ena izrazna enota. Posebno v sestavi orliških vaj je prav razveseljiv prelom z nekdanjimi sestavami, ki so bile včasih popolnoma šablonske, ženskemu telesu neprimerne, po čisto moških gibih povzete, brez ženskosti. Zato je bilo letos izvajanje lepše, enotnejše, ker se je melodijoznost glasbe bolj prelivala z ritmom gibov; ni bilo onih motenj v taktu in štetju, ki včasih — samo pri posamezniku pogršene — kvarijo celoten vtis.

Prav ljubka, po svoji preprostosti lepo učinkovita je bila točka: ritmično rajanje. Živahnost je povečalo lepo izvedeno skupinsko izpreminjanje. Pravo rajanje! Globok vtis je napravila članska simbolična vaja: Oj Doberdob! Težko žalost, tragiko slovenskih grobov na Doberdobu smo občutili. Vsa dvorana je čutila. Vsem je segla do srca in ploskanje ni prenehalo. Polni živahnosti in ob spremljevanju klavirja izvajani sta bili sestavi: Barcarola in Aida. Splošno zanimanje je vzbudila tudi članska vaja: gimnastika. Solist, ki je pokazal res veliko stopnjo gimnastične spretnosti in prožnosti, je žel veliko pozornost.

Člani so nastopili tudi na bradlji, krogih in na drogu. Nič manjše ni bilo zanimanje za orodno telovadbo kakor druga leta. Saj smo videli v vrstah orlovske tekmovalce, ki so že večkrat ponesli tudi v mednarodni svet sloves orlovske organizacije in slovenskega imena. Orodna telovadba je bila tudi letos med najbolj privlačnimi točkami, vse je pazno in z napetostjo spremljalo eksaktno izvajane vaje. Če posebej omenjamo samo nastop vrste na drogu, mislimo, da bi delal čast in žel uspeh tudi na mednarodni akademiji. Nekatere vaje so bile res vrhunške. Občinstvo je bilo hvaležno in plosk je bil dolgotrajen.

Lepo je izpolnil program akademije jednat, izčrpen govor dr. Basaja. Pokazal je še na drugo stran orlovskega dela: na vzgojno delo med mladino. Poudaril je stremljenja orlovstva, ki v današnjem času materializma, veselja, povprečnosti, vzgaja mladino k idealizmu. Poudaril delo, ki ga vrši med mladino s socialno vzgojo na fantovskih večerih. Dve gesli sta simbola za smer orlovskega izobraževalnega dela: Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur hlapci — Bog in domovina.

Akademijo je zaključila prav učinkovito sestavljena vaja: red-zastop. Enostavnost v sestavi, živahnost v gibih, pestrost v menjavah so napravile vajo prav efektno in živahno, ki je lepo zaključila letošnjo akademijo. Splošno pričakovanje pred akademijo se je spremenilo v splošno zadovoljstvo vsega občinstva. Ob koračnici vojaške godbe se je začelo razhajati občinstvo, ki je bilo napolnilo veliko dvorano Uniona prav do zadnjega kotička. Že v petek so bile vstopnice razprodane. Lep obisk je najlepše vidno priznanje orlovskemu delu. Tako polna je unionska dvorana le ob redkih prilikah.

X.:

Piramida

Egipet! Če slišiš to ime, že zagledaš v duhu pred seboj sklade kamenja: široke spodaj, v sredi že ožje, ki se proti vrhu čimbolj zožujejo tako, da tvorijo prav na vrhu ost. Mnogo kamnov je bilo treba znesti od vseh strani; noben ni prišel sam od sebe, noben se ni postavil sam od sebe na mesto, kjer stoji že tisočletja. Človek je bil, ki jih je tja položil; človeška roka je obsekala kamen; človeška volja jih je zložila; vsak kamen se je moral vdati.

Nešteto kamnov je spodaj, na dnu piramide: ti tvorijo temelj, fundament vse stavbe; manj jih je v sredi; le eden je na vrhu.

Ne bi bilo vrha brez temelja. A kaj bi tudi bil temelj sam brez vrha? Le radi trdne medsebojne zveze je kljubovala piramida skozi stoletja in tisočletja in kljubuje še danes.

*

Podobno piramido hočemo graditi tudi mi, iz nas samih! A ne samo v telovadnici; v društvu, v življenju moramo postaviti tako zgradbo. Posameznik je nebojčenec, sam zase ne premore veliko, večkrat ničesar. In kaj smo mi vsi brez vsakega reda in brez vsake zveze? Sem in tja razmetana množica

kamnov, ki leži brez vrednosti in brez koristi za človeštvo. Naše prvo delo torej bodi: medsebojna, urejena zveza. Zvezani moramo biti med seboj: družiti nas mora notranja vez krščanske ljubezni. Skupno bomo gradili piramido iz kamnov, ki smo mi sami. Vsak ne more stati na vrhu. Bodi zadovoljen, četudi si le temeljni kamen, prav spodaj na dnu piramide. Ne ovira te, da ne bi mogel postati popoln človek, da ne bi mogel razviti svoje osebnosti. Zakaj kamen na vrhu piramide je po svoji velikosti in obliki in drugih svojstvih lahko sličen ali enak kamnu, ki služi za temelj piramide; da, slednji more biti celo boljši po svojih lastnostih.

Pa bi skoraj pozabil omeniti najvažnejše! Ni vsak kamen za zgradbo takoj primeren. Treba ga je obsekavati in obračati. Enako mora biti tudi s teboj, ki si živi kamen. Izberi si kamnoseka-mojstra. Ta mojster je le Kristus. Pusti, da Kristus napravi iz tebe človeka, ki more služiti nato skupnosti. A pomni, da si živa skala, ne mrtva. Sodelovati moraš tudi ti! Tvoja volja mora biti upogljiva pod udarci Kristusove milosti. Cilj bo dosežen brez dvoma, zakaj božji kamnosek je mojster mojstrov — če le ti hočeš.

V družbi zvestih tovarišev boš našel marsikako pomoč. Koliko dvomov se tu lahko rešiš, kolikim nevarnostim se izogneš. A le v plemeniti družbi. Zato izbiraj. Ne bo ti težko izbrati.

Živi kamen, živa skala ostaneš vedno. Tudi v družbi. Če hočemo, da se nam posreči zgradba, moramo biti složni. Nobenega spora ne sme biti med nami. Nesloga tlači, nesloga ruši. Le če bomo vsi trdno združeni, bo zrastle iz nas samih zgradba, ki ne bo od danes do jutri.

(Prim. Deutsche Jugendkraft 1927, str. 450.)

Petje na Stadionu.

Pri večjih orlovskih prireditvah, zlasti ako je bila tudi sv. maša na prostem, je doslej med božjo službo igrala godba, petja ni bilo. Leto s na Stadionu hočemo s spremljevanjem godbe peti, in sicer enoglasno. Iz tisočerih grl naj se dviga pesem pred oltar! V ta namen je g. dr. Fr. Kimovec uglasbil besedilo obeh mašnih pesmi iz molitvenika: »Beseda življenja« za en glas s spremljevanjem orgel; priredil bo tudi spremljevanje za godbo na pihala. Note je založila društvena nabavna zadruga, in sicer: partituro za orgle, glas z besedilom pa v priročni žepni obliki. Melodija je preprosta in lahka, da se je bodo povsod lahko in hitro naučili, pa vendar mogočna in veličastna. Bratje, naše petje pri sv. maši na Stadionu bo nekaj novega in, če se bodo povsod vsi pevci dobro naučili, nekaj takega, kar bo vsakogar dvignilo, kot se za sv. mašo spodobi. Tudi drugi pevci in pevke, ki niso organizirani Orli, ki pa bodo sv. maši prisostvovali, naj bi z nami peli. Ob koncu maše bomo še pridjali: »Povsod Boga«. — Cena notam danes še ni določena, pa bo zelo nizka; partitura ne bo presegala 5 Din, glasovi pa bodo še manj stali, da si jih vsak pevec lahko nabavi. V soboto popoldne pred glavno prireditvijo bi, po telovadni skušnji, tudi v petju se skupno poskusili. Tudi na odsekovnih in zlasti okrožnih prireditvah boste mogli uporabljati te pesmi, kar bo božjo službo brez dvoma mnogo bolj povzdignilo in svečano naredilo kakor dosedanje godbe z dolgimi, pustimi odmori.

Kje dobim denar za organizacijo?

Odgovor 1.: Bratje! Tudi jaz sporočam svoje misli, deloma iz lastne skušnje o tem vprašanju: Kje dobim denar za organizacijo?

Malo težko je to vprašanje danes v tej veliki finančni krizi. No, pa vendar, do majhne svote se pa že pride. Ali morda ni res? Poslušaj! Dobro vem, da Ti skoro vsako nedeljo, praznik, za imendan ali veselico itd. oče ali pa mamica, pa bili še

tako trdi, dado kak dinarček — ali še celo kovača, da boš imel nekaj v žepu, da ne bo prazen. Ali ni res? Včasih pa dobiš tu ali tam kakšno majhno vsoto koč darilo. Ako bi vse to, dragi brat, prihranil do konca leta, brez dvoma bi se lepa vsota nabrala. A to vsoto bi na koncu leta delil s tri ter jo tako namenil za tri svrhe: Eno tretjino za orlovski odsek, eno tretjino za knjige in liste in eno tretjino za kroj ali telovadno obleko. — In glej, na ta način bi bilo rešeno to vprašanje.

Marsikateri pa dela narobe. Vsak dinar takoj nese v globoko blagajno gostilničarju in trafikantu. Ne trpi ga v žepu, težak mu je. Ali ni res? Ne mislim sicer splošno; a vendar so tudi taki. Njim pa rečem: V gostilni si bil deloma v slabi družbi, užival si čez mero alkohol in cigarete. Ali veš, dragi brat, koliko si s tem na slabšem? Po nepotrebem si zapravil denar za škodljivi alkohol in nikotin, bil si v slabi družbi, boli te glava, za delo nisi sposoben, kvari se Ti organizem, zanemari si telovadbo, fantovski sestanek itd.

Zato, dragi brat, od danes naprej ves denar, ki ga dobiš, dobro shrani! Porabi ga za koristne svrhe, kakor sem prej že navedel! Pusti alkohol in tobak! To sta dva največja sovražnika našega naroda. Ko se boš tega naučil, hvaležen mi boš. Ni se težko odučiti tega ali onega, potrebno je le: jeklena volja, in zmaga je Tvoja. Poskusi in piši mi!

Prav tako je bilo z menoj, poslušal sem takšen nasvet in imel sem dobro služjo in šlo je. Uživanje alkohola sem do skrajne meje omejil, samo v izrednih slučajih ga izpijem po eden, dva kozarca; — a tobaku dal sem slovo za vedno. Bolj vesel, krepak, čil in zdrav se počutim, nego poprej. A ves denar hranim za namene, kakor sem opisal. — Bog živi!

J. Č.

Odgovor 2.: Nekaterim kmetским fantom članem orlovske organizacije prede zelo slaba za denar, ki se potrebuje za organizacijo, predvsem pa za redno plačevanje članarine. Kmetški fant, ki gara vedno doma na očetovem posestvu, res nima dohodkov, primernih s stroški pri organizaciji. Večkrat starši nimajo pravega razumevanja za plačevanje članarine. Torej denarja za organizacijo ni, a biti pa mora; kje ga dobiti?

Tudi kmetškemu fantu je mogoče priti do denarja za organizacijo. N. pr. od tega ali onega dobi od časa do časa kakih par dinarjev napitnine; mesto za tobak in pijačo shrani za organizacijo, pokadi dnevno eno cigareto manj kakor običajno, vsak teden pol litra sadjevca ali četrt litra vina manj in tako si prihrani mesečno 10 do 15 Din, letno 120 do 180 Din. Za člana, ki količkaj štedi, je to precej lepa vsota, s katero se že eno leto lahko izhaja.

I. G., Vojnik.

Odgovor 3.: Vsak kmetški fant, član Orla, čigar oče imajo količkaj posestva, naj bi si postavil čebelnjak, v njem nastanil primerno število panjev in to število vedno večal. Čebelarstvo da primeroma lepe dohodke. Čebelarstvo lahko goji vsakdo poleg vsakega drugega dela in je torej postranski zaslužek.

Drugi postranski zaslužek si kmetški fant lahko preskrbi (ako ni len) ob priliki mlatitve. Skoro na vsaki srednji kmetiji imajo mlatiče, kateri mlatijo za desetino zrnja. Doma, na svojega očeta kmetiji naj sin mlati sam in preda eno zaslužno desetino zrnja, katero bi drugače dobil drug delavec.

Tretji lep dobiček pa prinese (seveda če imamo srečo) pozimi lov divjih živali z drago kožuhovino. V prvi vrsti je to dihur, kateri se plazi po naših skednjih.

Edino take dohodka imam jaz in kljub temu, da od očeta nikoli ne dobim niti pare, se vendar udeležim vsake orlovske prireditve in kroj si kupim sam. Bog živi.

I. R., Okoslavci.

Pripis: Predsedstvo Slovenske orlovske zveze je pripravljeno bratom Orlom preskrbeti in organizirati čebelarske tečaje. Glede tega se pravočasno obrnite na predsedstvo. Udeležencev pa mora biti toliko, da se izplača pot učitelju-strokovnjaku.

Po svetu okrog.

Telovadba.

Hrvatski Orli. Njihova organizacija vidno napreduje, tako v ustanavljanju novih društev kot v notranji graditvi in notranji poglobitvi organizacije same. K slednjemu pripomorejo tudi številni tečaji. Posebno živahno in vneto delovanje kažejo zagrebško, senjsko, sarajevsko in šibeniško okrožje, ki so priredila že sama več tečajev. Poleg teh je Zveza priredila dvoje tehničnih tečajev v

Zagrebu. Prvi se je vršil od 11. do 18. decembra lanskega leta. Obžalovati pa je treba, da nekatera društva tečajem ne pripisujejo nobene važnosti. — Veliko skrb hočejo polagati hrvatski bratje tudi strokovni izobrazbi telovadnih voditeljev. Ni jim mogoče, da bi v ta namen izdajali samostojno glasilo, pa bo temu odpomogla »Orl. Straža« sama, ki bo redno prinašala primerne sestavke o tem vprašanju; po možnosti bodo izšle tudi posebne brošure. — Glasilo »Orl.

Stráža« je v ugodnem razmahu. Za dijaštvo izhaja posebna priloga »Dački Orao«, ki pa od novega leta sem nosi naslov: »Orlovska Misao«; na ta list poleg »Orl. Straž« morajo biti naročeni vsi dijaki-Orli. — Za naraščajnike bodo uvedli naraščajske izpite; prvi naraščajski izpit morajo vsa društva izvesti v prvi polovici letošnjega leta. Potrebno pa je, da se vrši tudi tečaj za vodje naraščaja in se izdajo potrebne knjižice za vodstvo naraščaja. Tvarina za slednje je že v teku; okrožja pa naj organizirajo tečaje za vodje naraščajnikov. Glasilo naraščajnikov »Orli« izhaja le kot priloga »Orl. Straž«, a se čuti potreba, da bi izhajal »Orli« samostojno. — Preden so naraščajniki sprejeti med člane, bodo morali narediti članski izpit. — Člani sami pa delajo prosvetne izpite po načrtih Zveze. — Kar se tiče prireditev v letošnjem letu, ne bo Zveza priredila v letu 1928. pokrajinskega zleta (če pozneje ne bo drugače nanese); v prvi vrsti hoče Hrv. Orl. Zveza izvesti čimbolje organizirane zlete poedinih društev, a nato okrožij. Te zlete je treba združiti s tekmovalji. Vsako okrožje mora delati s svojimi silami in brez dovoljenja Zveze ne sme vabiti drugega okrožja k sodelovanju. — Vsa okrožja so dolžna tekem zimske dobe prirediti vsaj en tehnični osemdnevni tečaj.

Renska avantgarda. Poročali smo že, da je to zveza kat. mladinskih organizacij v Alzaciji. Je najmočnejša telovadna in sportna zveza v alzaški deželi; šteje okrog 450 telovadnih in sportnih odedov in kot največja ter najlepša hčerka nacionalne zveze kat. telovadcev Francije, ki šteje 350.000 članov, koraka na čelu 60 pokrajinskih zvez. Predsednik renske avantgarde Biecheler, ki je bil ustanovitelj te zveze in že 30 let njen predsednik, je bil 12. februarja 1928 za svoje zaslužno delovanje od francoske vlade odlikovan s križem častne legije. Ta odlika je v čast in ponos tudi vsej katoliški telovadni organizaciji za njeno delovanje.

Zveza francoskih (lib.) telovadcev bo priredila svoj 50. telovadni zlet v Calaisu (izg. Kalé) v dneh 26.—28. maja 1928. Dozdaj se je priglasilo k skupnemu nastopu okrog 400 društev.

Iz Švice. V Oerlikonu (blizu mesta Zürich — Curih) bodo priredile kat. tel. organizacije štafetni dan najbrže 17. junija. Če se bo vršila leta 1929. telovadna prireditev celotne švic. kat. telovadne zveze, še ni odločeno; morda bodo radi mednarodnih tekmovalj kat. tel. društev v Pragi, ki se jih bodo bržčas udeležili tudi Švicarji, lastno prireditev preložili na leto 1930. — Liberalna tel. zveza pa bo priredila v Lucernu (ob Vierwaldstättskem jezeru) v dneh 6. do 10. julija svoj 59. zlet švicarskih telovadcev.

Olimpijade. Najbolj znane so one, ki se vrše vsako 4. leto. Poleg teh oficijelnih olimpijad pa imamo mednarodna telovadna tekmovalja, ki jih v širšem besednem pomenu nazivamo tudi olimpijade. Socialistične telo-

vadne organizacije nazivajo svoje mednarodne tekme: delavska olimpijada. Nemci so dejali svoji olimpijadi, ki se je vršila l. 1920. v Berlinu: »Deutsche Kampfspiele« (nemške bojne igre). Z večje pravico nego Nemci svoje bojne igre bi mogli mi nazvati mednarodne tekme kat. telovadcev olimpijade (Strasburg 1921, Pariz 1923, Praga 1929), a to le v širšem besednem pomenu. Ni treba poudarjati, da bi katoliške olimpijade (v ožjem pomenu), na katere se že misli, še vse višje dvignile pred vsem svetom sloves kat. telovadcev in sportnikov. V Amsterdamu torej Orli ne bodo nastopili, Sokoli pa bodo šli tja. Hrvatska »Orlovska Straža« (1928, št. 2) pripominja: »Na pretekli olimpijadi (l. 1924. v Parizu) so našo državo uspešno zastopali Jugoslovanski Sokoli. Da so sodelovali v državni vrsti tudi slovenski Orli, bi bil uspeh daleko večji. Po zadnjih velikih uspehih slovenskih Orlov je brezpogojno potrebno, da se ozira nanje pri sestavi državne vrste za olimpijado. — Mednarodnih telov. tekem v Pragi l. 1929. ob priliki svetovavlavskih dnevov se bodo poleg jugoslovanskih in čehoslovanskih Orlov, udeležili kat. Sokoli v Ameriki (češki in slovaški), Poljaki; izmed neslovanskih narodov se pričakuje udeležba Belgijcev, Francozov, Italijanov, Nemcev (iz Nemške Avstrije ter iz Nemčije) in Švicarjev.

Telovadne slavnosti »Makabejcev« (Zidje) na Češkem se bodo vršile v juniju letos v Brnu. Brnsko društvo »Makabejci« bo ob tej priliki proslavilo 20 letnico svojega obstoja; njemu je poverjena skrb za organizacijo prireditve.

Nemška telovadna društva v Jugoslaviji. Nedavno je bilo ustanovljeno društvo v Mitrovici (Slavonija). Obstojajo pa že dalj časa tudi drugod: v Rumi, Indiji (Slavonija!), Zemunu itd.; 4. septembra 1927 so ta društva ustanovila zvezo nemških telovadnih društev v Jugoslaviji.

Sport.

Vsakemu mestu za vzor bi moralo biti mesto Linz. Sedaj gradi 22 občinskih igrišč, 46 občinskih in zasebnih igrišč ima pa že. V teku 16 mesecev je izdal Linz za sportne naprave 1.600.000 Din.

Pretekli mesec je bil v znamenju zimskega sporta. Najprvo omenimo hitrostno drsanje v Davos (Švica) za svetovno prvenstvo. Drsanje se vrši zmeraj na sledeče razdalje: 500 m, 1500 m, 5000 m, 10.000 m. Norvežan Larsen je predrsal 500 m v 43.1, nov svetovni rekord; za 1500 m je potabil Finec Thunberg 2: 18.8, za 5000 m Norvežan Ballangrud 8: 28.8, za 10.000 m Norvežan Carlsen 17: 17.4, tudi nov svet. rekord. V treningu je predrsal Norvežan Olsen 500 m celó v 42.3. Naslov svetovnega prvaka si je izvojeval Thunberg. — Kmalu nato so se vršile olimpijske zimske igre v St. Moritzu (Švica). Uspehi v drsanju so bili slabši kot

v Davosu: 43 : 4, 2 : 21, 8 : 50-5; na 10.000 metrov se tekme niso vršile do konca. Na 500 m sta zmagala s istim časom Thunberg in Norvežan Evensen, na 1500 m Thunberg, na 5000 m Ballangrud. Povsod pri teh tekmah je bila opaziti velikansko premoč narodov severa, kar tudi nič čudnega ni. V umetelnem drsanju je zmagala mlada Norvežanka **Sonja Henie**, med gospodi Šved **Grafström**, v parih francoski par **Joly-Brunet**. Tudi v smučanju so bili severnjaki daleč pred drugimi. Najprvo je presmučala norveška vojaška patrola (3 vojaki in 1 častnik) okoli 30 km dolgo in zelo težavno progo v 3 : 50 : 47; za njo finska v 3 : 54 : 37; Švicarji so kljub znanemu terenu dosegli le tretje mesto, s 3 : 55 : 04. V smučanju na 50 km in na 18 km so nastopili tudi naši slovenski tekmeči; dosegli so vsaj častna mesta, **Joško Janša** n. pr. na 50 km 23. mesto, na 18 km 25. mesto. To je že zelo veliko. Prvi na 50 km je bil Šved **Hedlund** s 4 : 52 : 37 (Janša 5 : 58 : 09), prvi na 18 km Norvežan **Grotumsbraaten** z 1 : 37 : 01 (Janša 2 : 01 : 14). V kombiniranem teku (18 km z dvema skokoma) je dobil prvo mesto **Grotumsbraaten**. V skokih je bil prvi Norvežan **Andersen**, drugi Norvežan **Ruud**, tretji Čeh **Purkert**. Najlepsi in najdaljši je bil skok Norvežana **Tulina Thamsa**, 73 m, a Thams je padel, in je bil skok neveljaven. Prva mesta v skeletonu in bobsleighu so zasedli Amerikanci. V hokeju na ledu so pa Kanadci pozabili vse, kar se jim je postavilo po robu; nasprotni finalisti (Švedi, Švicarji in Angleži) niso napravili niti enega goala, Kanadci pa 381. In sicer po gornji vrsti: 11 : 0, 13 : 0, 14 : 0. Drugo mesto si je priborila Švedska s 7 : 12 in je postala prvak Evrope, tretje mesto Švica s 4 : 17, na zadnjem je ostala Angleška z 1 : 21. V splošni klasifikaciji je bila prva Norveška, nato Amerika, Finska, Švedska itd. Posameznosti je prinašal Slovenec; gl. zlasti članek »**Bela olimpijada**« v »Slov.« od 24. febr. in dodatke k temu članku v »Slov.« od 26. febr. — Kanadski igralci hokeja so igrali še v Davosu 6 : 1, na Dunaju 13 : 0, v Parizu 6 : 0 in dvakrat v Berlinu, 12 : 1 in 12 : 2. Goali, ki so jih nasprotniki dosegli, so bolj častni kot zasluženji. — **Skakalnica v Pontresini** je boljša kot ona v St. Moritzu; Nemec **Recknagel** je skočil tam 70 m, Švicar **Trojani** 72 m, Norvežan **Ruud** 72 m, in so vsi trije obstali, nобeden ni padel. — V Berlinu je zmagal v umetelnem drsanju dunajski inženjer **Böckl**, v Londonu spet **Sonja Henie** in par **Joly-Brunet** itd. — Ruski drsavci **Kalinin**, **Melnikov** i. dr. so prav tako dobri kot norveški ali finski. — Tudi Avstrijec **Jungblut** je dober, 1500 m v 2 : 27-7 je že prav lepo. — Nemško prvenstvo v smučanju na 18 km je dobil Norvežan **Vinjarengen** v 1 : 08 : 16; naš dr. **Kmet** je dosegel prvo mesto v starostnem razredu z 1 : 21 : 27. — Najslavitejše smučarske tekme so **holmenkolske** na Norveškem; na 50 km je zmagal letos

Finec Lappalainen v 3 : 25 : 38, na 17 km (1 : 11 : 29) in v kombiniranem teku **Grotumsbraaten**; zadnji dan je bilo navzočih 50.000 gledavcev, med njimi norveški kralj.

Anglija je izstopila iz **Mednarodne nogometne zveze**. Amaterski pojmi te zveze ji ne dopadejo. Italijanom se tudi ne dopadejo in pravijo, da je olimpijska prisega »kriva prisega«. Neki angleški profesionalni klub je zaslužil v zadnjem letu s »prodajo« svojih igravcev 3.500.000 dinarjev. — Pri osmih angleških pokalnih tekmah je bilo navzočih 418.000 gledavcev; enkrat 73.600. Za končno tekmo v wimbledonskem stadionu je prišlo 1 milijon priglasov, pa gre udobno samo 100.000 gledavcev v stadion.

Izžrebane so tekme za **Davisov pokal**; **Jugoslavija** se v prvi rundi bori proti Finski.

10. febr. smo priobčili v »Slov.« seznam jugoslovanskih lahkoatletskih rekordov. — Osborne je zelo opešal in je skočil zadnjič enkrat samo 1:88 m visoko (svoj čas čez 2 m). — Prav dobra tekača na srednje razdalje sta Amerikanca **Conger** in **Hahn**. V Ameriko došlega Nemca **Peltzerja** sta večkrat premagala, seveda na trdih lesenih tleh v zaprtem prostoru. Najprvo je **Conger** premagal **Peltzerja** na 1000 y in na 1000 m; nato je bil na 1 angl. miljo (1609-33 m) **Hahn** prvi, C. drugi, P. tretji; potem je pa C. še **Hahna** pretekel, na 1000 m. Nasprotno je pa **Hahn** na $\frac{1}{2}$ milje = 804-665 m napravil nov svetovni rekord 1 : 51-4 (**Peltzer** 1 : 51 : 6, a na prostem). **Amerikanec Carr** je s **palico** skočil 4-29 m visoko, nov svet. rekord, črnc **Cator** 7-70 m daleč. Avstralec **Shirley** v troskoku 14-53 m; **Novozelanec Lay** je vrgel kopje 66-51 m daleč, **Amerikanec Schwartze** pa kroglo 15-10 m. — Na 5440 km dolgo pot so odšli tekači in hodci 4. t. m. iz Los Angeles; njihov cilj je New York, kamor bodo prišli 6. maja. Vsak dan jih posebej ocenijo; 276 jih je cdšlo, nekaj je že izločenih. Lahko hodijo ali tečejo, kakor hočejo.

Rigoulot je v ločenih točkah sunil 133-5 kilograma. Priznan je rekord **Esta Luharja** 90 kg poteg z levico (profesionalni rekord ima **Rigoulot** 98 kg).

Paolino je podrl oriaka **Rojasa** v 3. rundi z k. o. na tla, a je bil od mladega črnca **Godfreyja** v 10 rundah premagan po točkah. **Gipsy Daniels** je presenetil Nemca **Schmelinga** in ga je položil v 1. rundi z k. o. Izborni **Heeney** je pa po točkah premagal celó **Jacka Delaneya**.

Pišejo, da je **Marta Norelius** plavala 100 metrov v 1 : 08-4!

Campbell je v Daytonu (Florida) zboljšal **Segraveov avtomobilni rekord** 327-972 km na 333 km na uro.

Lindbergh je dobil zlato kolajno za služge v aviatiki. — Anglež **Hinkel** je v 16 zaporednih dneh prispel iz Anglije v Avstralijo, 16.400 km. — Francoz **Fronval** je napravil v 4 urah in 56 minutah 1111 zračnih pentelj (krogov z glavo navzdol).

Moravče.

V spomin bratu Jožefu Jurjevcu. (Umrli 24. nov. 1927 v Selcih pri Moravčah.) Tako nenadno! Ah, kakor da bi z očmi trenil, življenje si mladostno sklenil in legel v hladno zemljo. — Komaj teden je minul, ko sem še govoril s Teboj, ko sem Te videl še zdravega in veselega — a teden pozneje sem Te spremljal na Tvoji zadnji poti — k večnemu počitku. — Ah, Jože, zakaj si nas zapustil, zakaj nisi hotel biti več med nami, med brati, med se-

† Jožef Jurjavec.

strami? Saj smo Te ljubili, saj smo Te spoštovali in čislali! Pa kaj to Tebi! Duh kreposti v Tvojem mladem telesu, ušel je zlobi vseh bridkosti in biva zdaj na nebu. A kaj smo čutili mi, Tvoji bratje, Tvoje sestre? Ko smo zrlí gomilo rano, kdo je mogel zatreti silo solza v svojih očeh? Pa zakaj ne bi bili žalostni? Saj smo vendar s Teboj zgubili vzornega člana Orla, zvestega sina Marijinega, vnetega člana prosvetnega društva. Pri vseh organizacijah si nam bil za vzor, povsod bi morali posnemati Tvoje lepo in disciplinirano vedenje. Ljubili smo Te, ne samo mi Orlí, ampak vsak, kdor Te je poznal. Tvoja ponižnost, Tvoja vlnudnost in Tvoja vedno dostojna šaljivost je razsvetlila še tako temno dušo in razveselila še tako mračen obraz. Kako si bil priljubljen, je pričal Tvoj pogreb. Od vseh strani so prihiteli bratje in znanci, da Te spremijo na zadnji poti. Prinesli so šopke in vence, da so okrasili Tvoj mrtvaški oder in napolnili Tvojo gomilo. — Dragi Jože! Ti si že pri Bogu! Blagor Ti! Mi smo še potniki, a Ti si že doma, doma pri Materi, katero si častil in ljubil vse življenje. Nikar nas ne

pozabi tam gori, kjer mlad med angelskimi zbori Tvoj duh osrečen plaval! Have, anima pia! — Brat Nande.

Metlika.

Dolgo se že ni bralo o našem odseku v »Mladosti«, zato ne mislite, da smo že zaspali, ali da spimo. — Ne, nismo, nego živimo in delamo z vso paro. Sedmo leto že gre, odkar se je v Metliki ustanovil »Orek«. Mnogi so nam že pri ustanovitvi, kakor tudi pozneje, prorokovali smrt — a so se prevarili. Ne moremo se ponašati, da smo najmočnejši odsek na Dolenjskem, ali v Beli Krajiní smo že prvi; ni nas veliko število, ali to kar je, je zdravo in stalno članstvo, naraščaj in deca. — Imamo telovadnico in društveno dvorano, katero nam je brezplačno stavila na razpolago Hranilnica in posojilnica. — Tudi letno telovadišče imamo na župnijskem vrtu, katero nam je drage volje dal. mil. g. prošt. V teku sedmih let si je odsek nakupil skoro vse najpotrebnejše telovadno rodje, telov. obleko in druge potrebščine. — Telovadbo imamo dvakrat na teden in ob nedeljah dopoldne po osmi maši. Fantovske sestanke pa vsak četrtek zvečer, pri katerih se članom predava marsikaj koristnega, se predeluje »Socialna ekonomija« in se člani v prijateljskem razgovoru pogovore o dobrih in koristnih stvareh. Splošno odsek skrbi za fizično in umsko izobrazbo svojih članov. — Naš odsek je tudi 29. jan. t. l. uprizoril komedijo »Skopuh«, ki je vobče zadovoljila. Tudi udeležba je bila velika, kar nismo pričakovali, ker je bilo tega dne v okolici dosti svatb. — Naš odsek se je v kroju udeležil pogreba g. župnika Nemačiča in mu izkazal poslednjo čast. — Bratje! Pri tajniku odseka se še dobijo srečke II. stadijske loterije. Sezite po njih! To bo naš Stadion in smo lahko ponosni nanj. Na njem bo tudi naš odsek nastopil 1. julija t. l. s svojo vrsto, za kar se že pripravljamo. — Bratje, veseli in ponosni bodimo, ker smo Orlí, in širimo svojo idejo po vsej Sloveniji! Na svidenje na Stadionu! — Bog živi! — Brat Joško Č...lj.

Krekovo orlovsko okrožje v Škofji Loki.

Okrožni odbor je imel v preteklem letu 28 sej in 4 okrožne svete. Izvršil je revizije pri devetih odsekih, poslovne in tehnične. Vložni zapisnik izkazuje 484 zaporednih števil. Priredili smo dva tehnična tečaja, enega za odsekovne načelnike, drugega za vodje naraščaja. Imeli smo okrožne tekme 8. maja v Škofji Loki in 15. maja v Žirih. V Škofji Loki sta se udeležila dva odseka: Loka in Reteče. V Žirih tudi dva odseka: Žiri in Trata. Žiri so dobili prvenstvo z veliko diplomom okrožju, Loka veliko diplomom, Trata in Reteče malo diplomom. Imeli smo

tudi pri tekmi dve vrsti, srednji in nižji oddelek, ki sta pokazala dobro zanimanje za tekme. — Ljubljanske prireditve se je udeležilo iz našega okrožja 80 članov v krojih, nastopilo je pa na Stadionu okoli 90 članov.

Okrožna prireditve se je vršila dne 17. julija v Selcih. Dopoldanski sprevid so otvorili praporji našega okrožja, za njimi okrožni, srenjski in odsekovni predsedniki, za njimi člani, godba, članice, deški in dekliški naraščaj, zaključile so ga osebe v narodnih nošah, vsega skupaj 285 članov. Po sv. maši se je vršil mladinski tabor pred Krekovi domom, pri katerem so govorili bratje Lovro Planinc, oblastni poslanec, predsednik pripravljalnega odbora župnik Franc Šusteršič, br. Luka Krek in drugi člani. Pri popoldanskem nastopu je nastopilo s prostimi vajami članov 68, članice 38, deškega naraščaja višjega 21, nižjega 34, dekliškega višjega 26 in nižjega 12.

Vsem se zahvaljujemo, ki so se mnogo trudili za našo prireditve, ki je tako lepo uspela, četudi nas je strašilo deževno vreme. Kot zadnja točka programa telovadbe se je vršila tekma v štafeti med odsekoma Loka in Selca. — Udeležili so se člani tudi štafetnega teka, ki ga je priredila O. P. v Ljubljani od Jesenic do Logatca. Naše okrožje je imelo progo od Kranja do Medvod in smo postavili 40 tekačev, ki so pa bili tudi prav zadovoljni s tem uspehom. — Tudi tratarska srenja je imela svojo prireditve, ki jo vsako leto priredi. — Po prireditvah se je pa okrožni odbor pripravil za občni zbor, ki se je vršil 2. oktobra 1927 v Društvenem domu v Škofji Loki. — O tem poslovnem letu pa poročam prihodnjič, kaj se dela in kaj se je že storilo. K sklepu se zahvaljujem vsem odsekom in krožkom našega okrožja, ki so se v tako častnem številu udeležili naših prireditve v preteklem letu. Bog živi! Tajnik.

UREDNIKOV RADIO

P. T. P. Spis »Bratje« mi je všeč. Ob priložnosti pride v »Mladost« brez vsake spremembe. Čuti se pri vsaki vrsti, da so dogodki res doživeti. To je prvo. Povedal si vse prav preprosto, pravilno. Le napiši še kaj, a pazi, da ne boš začel ob tem prvem uspehu pisati površno. Dobro premisli in pri pisanju tehtaj besede in izraze, da boš najboljši zadel. Kar iz svoje fantovske duše zajami, pa boš našel glasove, ki odmevajo tudi v srcih drugih fantov. Pozdrav tudi Tvojima »bratoma«!

Brat Nande — Moravče. Za februarško številko je prišel dopis prepozno. Do prvega dne meseca, v katerem izide »Mladost«, mora biti gradivo že zbrano. Samo izjemoma se more včasih vrniti, kar prinese pošta par dni po prvem. Če pa je treba priobčiti tudi slike, traja to še dalje časa, ker se mora napraviti kliše za sliko. To velja vsem bratom dopisnikom! — Tebi, brat Nande, pa na uho povem: Napiši še kaj, ako Ti zdravje dopušča! Pogovori se z brati tam v vaši dolini, pa se oglasi v enketi, ki je v 2. številki »Mladost« razpisana. Pa piši samo na eno stran. Bog živi!

Brat iz Posavja. Tvoj spis sem oddal uredniku, upam, da ga bo ob priložnosti objavil. Vsebinska je tako zgoščena, da je kakor kratka vsebina celega romana. O vplivu slabe tovarišije le preglasno vpijejo vsakdanji zgledi, ki nam kažejo na drugi strani, kolikvega pomena je orlovstvo, ki zbira fante v pošteno in prijetno družino. Ti pa boš še kaj napisal, kajne!

J. Orel, Metlika. Tvoja bojazen je bila povsem neupravičena, kakor vidiš. Potrebne so bile le malenkostne slovnične poprave. O odsekovnem življenju pa še večkrat poročaj. Pri Vas je dosti dobrih fantov, najboljši izmed dobrih vse pritegnite!

Br. okrožni tajnik, Škofja Loka: Dopise je treba poslati do 1. tistega meseca, v katerem naj izide v »Mladosti«. Ker prihajajo dopisi navadno šele okrog 6. ali 7. in jih skušamo še vrniti v list, zato se list toliko zakasni v tiskarni, da ga bratje potem ne dobijo pravočasno.

Br. Ivan Rantaša, St. Jurij ob Šč.: Tvojega odgovora sem bil zelo vesel. Kratek je in jednat. Prepričan sem, da bo Tvoj navet marsikateremu dobrodošel. Prihodnjič napiši še kakšno poročilo o Vašem odseku, o življenju in delu v njem. Iskren Bog živi!

I. G., Vojnik: Dobro si odgovoril. Za zelo mnoge kraje velja Tvoja beseda. Ko bi jo vsi, katere zadeva, ubogali, bi denarno vprašanje ne delalo več toliko težav našemu razmahu.

Fant. Fare: Spis »Kakšni bomo?« sem izročil načelniku, ker vprašanja o nošnji kroja spadajo v njegov delokrog. Ali bo kaj uporabil, ne vem. Nekaj sem nekoliko spremenjeno uporabil, kakor vidiš v tej številki. Svetujem Ti, da se posvetiš bolj prozi, tam boš kaj dosegel. A glavno pravilo je: Napiši, pusti nekaj dni ležati, nato pošteno opili (bodi nasproti lastnim spisom strog sodnik!), potem prepisi lepo čitljivo. Tako boš uredniku v veselje!

Sv. Tomaž b. Z. Kakor si spoznal že iz 2. številke »Mladosti«, je došel Tvoj prispevek za praznik sv. Jožefa že prepozno. Ker do 19. marca ne bi imel noben brat tretje številke v rokah, ki izide, če je vse v redu, 17., mora prazniški članek biti že v februarški številki. Opozarjam tudi Tebe na vprašanje zadnje številke: »Kje dobim denar za organizacijo.« Pogovori se z brati-Orli ter pošlji odgovor!

Tone v Tremerjih. Iz Tvojega pojasnila, ki si ga poslal na zadnji odgovor v »radiu«,

vidim, da si baš v najlepši mladosti. Devetnajstleten fant — Orel, to je za me pojem, ki vsebuje žar čistih oči, moč in gibčnost telesa, zlat smeh in vriskajočo pesem kakor škrjančka, ognjevitost in zvestobo srca... Ali sem tudi pri Tebi zadel? Upam! Vprašuješ, zakaj nisem objavil Tvojega spisa: »Slovo od mladosti«, t. j. od otroške dobe. Zato ne, ker iz tega doživetja nisi napisal nič takega, kar bi drugim moglo služiti ali za svarilo ali za vzor. In končno, ali nisi

— če si dovolj globoko v srce pogledaš — vendarle vesel, da si odrasel otroški dobi? Otroci moramo ostati vsi v tem smislu, da nam je hinavščina, laž, neiskrenost tuja kakor nepokvarjenim otrokom. — Kolikor sem Tvojih pesmi dobil, pa to-le sodbo zapišem: Delaj jih še, če Ti srce tako veleva; a pili jih in popravljalj; dobra vaja so za Te in zabava morda tudi, za tisk pa še niso. Če pošlješ še kaj, Ti bom odgovoril obširneje v pismu.

TO — IN — ONO

Nove knjige.

Pomen univerze v Ljubljani za Slovence in državo SHS (str. 15). — Koncem leta 1927. je izdal rektorat univerze v Ljubljani pričujočo spomenico z namenom, da pouči široko javnost, kako velikega pomena je za naš narod univerza v Ljubljani in pokaže, na kako visoko stopnjo znanstvenega napredka se je naša univerza tekom svojega osemletnega obstoja že povzpela. V prvem delu opisuje zgodovinski potek ustanovitve univerze, v drugem delu pa dokazuje potrebnost in delovanje posameznih fakultet. Kakor znano, se vsako leto enkrat začenjajo širiti glasovi o ukinitvi ene ali druge fakultete naše univerze in vznemirjati prizadete kroge, da ne morejo v miru nadaljevati svojega znanstvenega delovanja. To se je zgodilo tudi zadnje jesen; pa je vstal enodušno ves narod in se izjavil, da svoje najvišje kulturne ustanove ne pusti na noben način okrniti. — Tudi Orli smo prepričani, da nam je univerza v Ljubljani življenjska potreba in smo ponosni, da mnogo naših bratov črpa svoje znanje na tem kulturnem ognjišču, ki jih vzgaja za koristne delavce med narodom.

Kalendar Sreca Jezusovega za leto 1928. Črensovci (str. 105). Cena 8 Din. — »Mladost« je prinesla že nekaj dopisov od odsekov v Prekmurju in z njimi vzbudila zanimanje za razmere med tamošnjimi našimi rojaki. — Tale koledar, ki ga je izdalo uredništvo Marijinega lista v Črensovcih, prinaša veliko zanimivega iz življenja naših bratov onkraj Mure, o njihovi vernosti, pobožnosti in domovinski ljubezni, nekaj povesti in pesmi in slike imenitnejših cerkva in oseb. Posebno pa bo marsikoga zanimal, ker je pisan v prekmurškem narečju. Prav je, da

se tudi na ta način bolje medsebojno spoznamo bratje, ki nas je pred prevratom ločila ogrska meja.

Mladi kemik. Spisal prof. Maks Prezelj (str. 132). Cena 42 Din. Založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. — Po novem učnem načrtu vseh šol je tudi pri nas odmerjeno pouku v kemiji več pažnje nego dosedaj in to po vsej pravici. Poznanje raznih kemičnih dejstev mora postati bitni del ljudske šolske izobrazbe, ki podaja bodočemu poljedelcu, rokodelcu, obrtniku glavne smernice za ustvaritev čim boljše eksistence. Z lahkoto bo vsakdo razumel mnogotere nauke ljudskega zdravstva, kmetijstva, poljedelstva, živinoreje, sadjarstva in raznih drugih gospodarskih ved, ako se je že v ljudski soli seznanil z elementarnimi kemijskimi nauki. — Dolej nismo imeli primerne knjige na tem polju. Strokovnjak v kemiji, profesor na ljubljanski realki, Prezelj, je zato svojo knjigo priredil tako, da bo zadovoljila v polni meri tega, ki kemije še ni več, da bo pa našel tudi oni, ki se je že pečal s to vedo, mnogo dobrih, dosedaj nepoznatih navodil za poskuse. — Knjiga obsega dva dela: v prvem delu je z opisom številnih poskusov podan uvod v anorgansko kemijo, v drugem delu pa je razloženo suhi in mokri način kvalitativnega raziskovanja enostavnejših spojin. Besedilo ponazoruje mnogo slik, ki jih je po večini napravil prof. Koželj, kakor tudi naslovno sliko, ki predstavlja mladega kemika, ki raziskuje sestav substance s puhalnico. — »Mladi kemik« bo koristil ne le srednješolcu, ampak bo nudil marsikaj koristnega, če ne ravno tudi učencem višjih ljudskih razredov, prav gotovo pa gojencu meščanskih ter raznih gospodarskih, kmetijskih in drugih strokovnih šol.

Vsebina 3. številke: Velikonočni pozdrav. — J. Jurač: Dan moči. — Prosveta in vzgoja: Fr. Neubauer: Fantje, na plan! — E. F.: Fant, kako si z materjo? — † L. Turšič: Za fantovščino. — Br. Janez: Zgodba treh src. — I. Dolenc: O varčnosti. — Urednik: Mehikanski junak. — P. Kovač: Zvečer v baraki. — Carantanus: Naše narodno občestvo. — Organizacija: Dr. G. Rožman: O pomenu orlovstva. — Orli in Mohorjeva družba. — Ne več odlašati. — Telovadna akademija JOZ. X.: Piramida. — Petje na Stadionu. — Kje dobim denar za organizacijo? — Po svetu okrog: Telovadba. — Sport. — Iz kraja v kraj: Moravče. — Metlika. — Krekovo okrožje. — Urednikov radio. — To in ono: Nove knjige. — Slike: Inž. T. Dolenc in J. Cvar vadita visoko naročno stojo. — † Jožef Jurjevec.

**JUGOSLOVANSKA
TISKARNA
LJUBLJANA**

**K L I S A R N A
L I T O G R A F I J A
O F F S E T T I S K
B A K R O T I S K
S V E T L O T I S K**

Prodajalna K. T. D.

H. Ničman, v Ljubljani

opozarja na svojo veliko zalogo poučnih knjig lastne založbe. Prav posebno pa priporoča govore dr. M. Opeke:

„Brez vere“, Din 6—, „Za resnico“, Din 10—, „O dveh grehih“, Din 12—, „Velika skrivnost“, Din 18—, „Zgodbe o človeku“, Din 28—. Po pošti D 1'50 več.

Šolske zvezke

raznovrstne

poslovne knjige itd.

dobavlja p. n. trgovinam najceneje

Knjigoveznica K. T. D.

v Ljubljani

Kopitarjeva ulica št. 6/II

**Naša domača
Kolinska
cikorija**

**je izborna in izdatna
Zelo priporočamo!**

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica

v Ljubljani, Dunajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru : a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje; b) vse premočno blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo
  2. Zvonove proti razpoki in prelomu.
  3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.
- Skupno premagamo skupne težave!

L. Mikuš, Ljubljana

Mestni trg št. 15

priporoča svojo zalogo

**dežnikov,
solčnikov in
izprehodnih
palic**

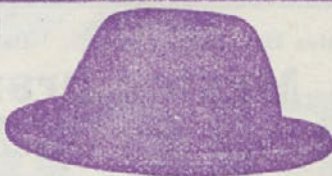
Popravila izvršuje točno in solidno.

TRGOVINA

MARIJA ROGELJ

priporoča veliko zalogo raznovrstnega blaga za plašče, obleko in perilo, brisače, namizne prte, servijete, cvilih, fine nogavice za otroke, dame in gospode in veliko izbiro domačega izdelka. Perilo za dame in gospode. Izgotovljene obleke in plašči za velike in male, predpasniki za odrasle in otroke iz lista. klota, kontenine in šifona. Blago dobro, prav nizke cene!

POZOR

kje kupujete

KLOBUKE, SRAJCE

kravate, dež. plašče, dežnike in dr. modno blago kupite najceneje pri „AMERIKANCU“, Ljubljana, Stari trg 10

Kupujte pri lastnem podjetju!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI (LJUDSKI DOM)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj, telovadne oblike, telovadne čevlje,
poslovne tiskovine in knjige za odseke.**

Tiskovine za Čebeltco. — Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev. — Sprejema vloge v Centralno Čebeltco.

Zahtevajte cenik!

Vzajemna posojilnica

v Ljubljani, r. z. z o. z.

na Miklošičevi c. poleg hotela „Union“

obrestuje

hranilne vloge najugodnejše

Varnost nudijo lastna palača, nad polovica delnic hotela „UNION“, hiše in zemljišča. — Krediti v tekočem računu. — Posojila proti poroštvu, vknjižbi na posestva itd. — Denar se naloži lahko tudi po pošt. položnicah.

POZOR!

Najbolje in najceneje si nabavite vsa moška, fantovska in deška oblačila, dežne plašče kakor tudi srajce, kravate, naramnice, rokavice, nogavice, dežnike itd.

v novootvorjeni konfekcijski trgovini

Josip Ivančič, Ljubljana

Dunajska cesta št. 7.

NAJCENEJE se oblečete, akokupujete gotove moške in deške obleke domačega izdelka **JOS. OLUP** Ljubljana pri Stari trg št. 2, ki ima v zalogi tudi sukno in hlačevino iz svetovnoznanih čeških tovarn ter vsakovrstne pletenine, jumperje, jopice in perilo. Obenem se priporoča znana **POD TRANČO** se gostilna točijo najboljša štajerska in dolensj. vina.

J. NEŠKUDLA

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 25

tvornica cerkvenih paramentov,
zastav in pribora

izdeluje:

orlovske zastave, trakove in ima v zalogi ves k zastavam pripadajoči pribor.

Naročila in popravila se izvršujejo pod strokovnim vodstvom najvestneje in pod najugodnejšimi pogoji.

Proračuni, vzorci, načrti in vsa potrebna pojasnila franko in gratis na razpolago.

Telefon šte. 16.

Ustanovljena l. 1889.

Poštni ček 10.533.

Mestna hranilnica ljubljanska

(Gradska štedionica)

Stanje vložnega denarja

nad 900 milijonov dinarjev. LJUBLJANA, Prešernova ul.

Stanje vložnega denarja nad

1 milijardo, 200 milj. kron

sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu obrestovanju. Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogovorjeni odločbi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih, župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar. Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je denar tu popolnoma varen.